

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U
ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI
PLASTIKE

VODIČ ZA UČENJE

PRIRUČNIK ZA NASTAVNIKE SREDNJIH ŠKOLA –

Intelektualni rezultat 2 – Plastika

Metodologija podizanja svesti kroz umetnost

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Ovaj dokument predstavlja *Intelektualni rezultat broj 2* u ERASMUS+ projektu br: 2020-1-SI01-KA201-075895 „Inovativne metodologije učenja u školama za jačanje svesti građanstva o potrošnji plastike – „ReLearn Plastics“.

Ovaj rad je koordinirao Omladinski klub opštine Stara Pazova - OKOSP i rađen je u saradnji sa svim ostalim partnerima ReLearn Plastics-a: Univerzitetom u Mariboru, Biotehničkim centrom Naklo, E – gimnazijom, Associacio Cultural CRESOL, IES Cid Campeador, CSI Centar za društvene inovacije LTD i P.G.M.S. (Privatna gimnazija i moderna škola).

Tema prekomerne upotrebe plastike i njenog negativnog uticaja na životnu sredinu jedno je od važnih pitanja današnjice. Koliko god se o tome priča, evidentno je da srednjoškolci i dalje nemaju svest o problemu sa kojim se suočavamo, pa im je potreban ovaj intelektualni vodič urađen na osnovu prethodnih analiza partnerskih institucija.

Ovaj intelektualni rezultat će biti vodič za nastavnike srednjih škola i predstavljajući sintezu umetnosti i nauke.

Takođe, ovaj rezultat će biti namenjen za nastavnike, povećanje znanja i kompetencija za korišćenje novih načina obrazovanja i učenja, kako bi se povećala motivacija i svest učenika o ekološkim i društvenim izazovima. Zahvaljujući ovom spoju, budiće se kreativnost kako kod nastavnika, tako i kod učenika.

Partneri na projektu:

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Sadržaj

Modul 1 – Učenje kroz umetnost	4
Modul 2 – Dobre prakse u obrazovanju	30
Modul 3 – Metodološki vodič „Korišćenje umetnosti sa plastikom“	53
Literatura	62

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Modul 1 – Učenje kroz umetnost

Prvi modul se bavi opštim značajem umetnosti u učenju. Jedan od najvažnijih ciljeva obrazovanja je da se razvije više znanja, veština i sposobnosti u poređenju sa standardnim školskim programom. Studenti 21. veka se veoma razlikuju od studenata iz prošlosti.

Savremeni način učenja uključuje umetnost, koja nas uči da određenoj temi pristupimo na ličnijem/individualnijem nivou i da kroz praksu postignemo savršenstvo. Ovakav vid učenja pozitivno utiče na razvoj socijalne i emocionalne inteligencije, poboljšava motoriku i doprinosi povećanju samopouzdanja.

Takođe, časovi zasnovani na umetnosti su studijski projekti koji istražuju određene teme uz praktične, kreativne aktivnosti i aktivne diskusije.

Učenje kroz umetnost i iskustva, u različitom stepenu, reorganizuju neuronske puteve, ili način na koji mozak funkcioniše. Prošireno ili duboko učenje u umetnosti pojačava ovaj razvoj.

Kako je umetnost kombinovana u nastavnom planu i programu: Zašto su časovi umetnosti važni za učenike (P. G. M. S., E-gimnazija, IES CID Campeador, BC Naklo)?

Umetnost je neophodna lekcija za učenike svih uzrasta

Uvod¹

Već neko vreme, naučna istraživanja su dokazala da učešće u različitim umetnosti, muzike, pokreta i pripovedanja ne samo da razvija jezik, matematiku, nauku i društvene veštine, već i stimuliše razvoj mozga. U stvari, istraživanja pokazuju da ove sinapse jačaju kroz aktivno učešće u umetnosti. Ove osnovne aktivnosti, posebno u ranom uzrastu, mogu zapravo stvoriti nove neuronske puteve i ojačati one koji su već prisutni, pomažući mladom mozgu da se razvije do svog punog kapaciteta.

Ljudi su emocionalna i racionalna bića. Kako bi se stvorila uravnoteženost, emocionalnost i racionalnost treba da budu u harmoniji. Upravo kreativnost može biti ključ, da emocionalnost i racionalnost komuniciraju na odgovarajući način. U stvari, kroz improvizaciju i eksperimentisanje sa umetnošću u okruženju bez osuđivanja, mladi mogu naučiti više o sebi i svom unutrašnjem svetu. Štaviše, umetničko obrazovanje može pomoći u povezivanju učenika sa sopstvenom kulturom, kao i sa ostatkom sveta.

Važno je podsticati mlade da izraze svoja osećanja koristeći kreativnost, počevši od pričanja o umetnosti, kako bi se promovisao razvoj jezika, pa do korišćenja umetničkih materijala za posmatranje, eksperimentisanje i rešavanje problema.

Otvorene umetničke aktivnosti u kojima učenici moraju da naprave izbor mogu pomoći u podsticanju razvoja njihovih veština naučnog mišljenja. Štaviše, ključno je da učenici dele iskustva kroz diskusije u razredu, kako bi oblikovali veštine socijalne i emocionalne interakcije.

¹ CRESOL

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Postoji mnogo prednosti u predstavljanju tehničkih i naučnih pitanja uz pomoć umetnosti: rad u umetnosti definitivno pomaže učenicima da razviju kreativne jezičke veštine, društvene veštine, veštine rešavanja problema, donošenje odluka, preuzimanje rizika i inventivnost. Umetnička iskustva podstiču kritičko razmišljanje, učeći učenike da odvoje vreme da budu pažljiviji i temeljniji u tome kako posmatraju svet. Štaviše, umetnost može biti sredstvo za širenje učešća u nastavi: nastava kroz umetnost može vizuelno predstaviti komplikovane koncepte, olakšavajući učenicima da ih razumeju. U isto vreme, integracija umetnosti sa drugim disciplinama može da dopre do učenika, koji inače ne bi bili angažovani u nastavi.

Takođe, učenje kroz umetnost je korisno za podsticanje kreativnosti, tečnosti i originalnosti. Stvara ili jača sposobnosti izražavanja misli i ideja, vežbanja mašte i preuzimanja rizika u učenju, i podstiče saradnju i timski rad. Prošireni efekti ove vrste učenja mogu se videti i u drugim disciplinama. U stvari, ovo osnaživanje može pozitivno uticati na sposobnosti, kao što su kreativno i fleksibilno razmišljanje, iznalaženja ideja i suočavanje sa problemima iz različitih perspektiva, maštovite skokove i slaganja jedne misli na drugu, kao deo procesa rešavanja problema.

Čista umetnost

U P.G.M.S.² likovni čas je obavezan između 12 i 14 godine. Kroz svoje likovne nastavne projekte, učenici se upoznaju sa različitim oblicima i vrstama umetnosti, učeći o perspektivi, nadrealizmu, impresionizmu, kubizmu i raznim drugim pravcima, dok uče umetnost koristeći olovke, uljane paste, kao i kombinovanu tehniku.

Učenici starijih razreda, koji se opredeljuju za umetnički predmet, kroz čas razvijaju svoje umetničke veštine u crtanju i slikanju. Kroz aktivno angažovanje u kreativnom procesu umetnosti, učenici razvijaju veštine kritičkog mišljenja i organizacije, kao i samopouzdanje, da rizikuju i uče iz iskustva, dok istražuju različite koncepte, materijale i tehnike. Na taj način, učenici nadograđuju svoj rad, tako što često rade male projekte.

Studenti koji nastavljaju sa svojim umetničkim predmetom za A nivo kreativno rade u oblasti likovnih medija; kroz discipline slikanja i crtanja, grafike, skulpture, pravljenja slika na bazi sočiva. Studenti prate dinamičnu strukturu, koja se fokusira na razvoj veština, dok istovremeno podstiče izražavanje individualne kreativnosti, analitičkog mišljenja, kritičkog i kontekstualnog razmišljanja i istraživanja. Pisanje o umetnosti je suštinski deo kursa.

Od učenika se zahteva da kreiraju održiv deo kritičke i kontekstualne analize, pokazujući svest o nameri i kontekstu. Oni izgrađuju kurs, tako što često rade male projekte u kojima dobijaju ocene.

UMETNOST kroz STEM

² P.G.M.S.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Pored toga, od učenika se zahteva da iskoriste svoje umetničke veštine i maštu za izgradnju i izvođenje svojih STEM projekata koji su opisani dalje u Modulu 2.

Umetnost u svim svojim mogućim oblicima

Proširivanje umetnosti na sve njene moguće forme, muziku i ples su takođe dve lekcije koje se nude učenicima; muzika kao obavezna nastava do 14. godine, i ples kao dodatni program. Kombinacijom ova dva časa, muzike i plesa, učenici na kraju učestvuju u godišnjem nastupu, za koji se pripremaju najmanje 3-4 meseca, gde daju sve od sebe da pokažu svoje talente. Ovim predstavama prisustvuju nastavnici i roditelji, kao i šira javnost.

Zašto su časovi umetnosti važni za učenike?

Časovi umetnosti pomažu učenicima da razviju kreativne veštine rešavanja problema. Podučavanje kroz umetnost može vizuelno predstaviti teške koncepte, čineći ih lakšim za razumevanje. Pomaže učenicima u razvoju društvenih veština, donošenju odluka, preuzimanju rizika i kreativnosti.

Umetnost uči učenike o liniji, obliku/formi, prostoru, vrednosti, boji i teksturi – da bi stvorili kompoziciju kao celinu. Sve ove tehnike su neophodne i za prezentacije (vizuelne, digitalne) akademskog rada. Integrisanje umetnosti sa drugim disciplinama dopire do učenika, koji inače ne bi bili angažovani u nastavi. Pospešuje kritičko razmišljanje, učeći učenike da odvoje vreme, da na drugačiji i objektivniji način posmatraju svet.

Adolescencija ili pubertet je period u kome dolazi do značajnih kvantitativnih i kvalitativnih promena u kognitivnim sposobnostima, logičkom mišljenju, obradi informacija i razumevanju subjekta i društvenog okruženja [1] i koji se poklapa sa stvaranjem konačnih osnova u mozgu pojedinca, koji će činiti osnovu za njegove odluke i razmišljanja kao odraslog [2].

Tokom adolescencije, osetljivost na emocije i emocionalni intenzitet su izuzetno visoki, a adolescenti istražuju osećanja o sebi, u partnerstvu i grupi. Sve ovo predstavlja idealno okruženje, odnosno, ako se osećaju bezbedno kod kuće, testiraju to kod kuće; oni istražuju granice, ogledaju, razbijaju obrasce, itd. Takođe, unose uticaje društvenih pitanja u kućno okruženje, kao što su grupne uloge i društvene vrednosti. Oni pokazuju svest o svetskim problemima (etičkim/političkim/sociološkim/verskim) i sve to sagledavaju kroz sebe, tako da se može reći, da je ovaj period uglavnom egocentričan. Izuzetno je važno motivisati učenike u ovom periodu raznim likovnim tehnikama, kako ne bi odbacili ovaj medij.

Sama nauka, ili čak humanističke nauke bez umetnosti nisu potpune, jer je upravo inovativnost ideja i mentalna fleksibilnost ono što omogućava razvoj novih ideja i genijalnih rešenja. Cilj je da se ovaj kvalitet unapredi kroz umetničko izražavanje, i ako mlada osoba nauči da izrazi svoje emocije, to je neprocenjivo iskustvo, koje može da se koristi ceo život.

Likovna umetnost

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Likovna umetnost je specifična oblast koja učenicima nudi mogućnost da upoznaju i dožive kreativni proces od ideje, preko realizacije, pa do refleksije. Aktivnosti se zasnivaju na đачkom dizajnerskom iskustvu, potkrepljenom poznavanjem teorije umetnosti, istorije umetnosti, društvene stvarnosti i estetike. U nastavi, praktično umetničko izražavanje pomoću alata i materijala je osnovna aktivnost. Likovno oblikovanje neguje odnos učenika prema prostoru i dovodi u red zakonitost i stvari. Učenik napreduje i razvija se ka samostalnom stvaranju originalnih oblika. U likovno-projektantskim nastavnim aktivnostima, učenik se obrazuje za samostalan i kreativan rad i upoznaje se sa pitanjem umetnosti i vizuelne kulture.

Suštinska svrha likovne umetnosti je da razvija kreativnost učenika, iskustvo i razumevanje likovne umetnosti, bavljenje savremenim umetničkim praksama i svest o korisnosti umetnosti u privatnom, društvenom i profesionalnom životu.

Ključni zadaci za postizanje ovih ciljeva su:

- Praktično umetničko izražavanje i stvaranje,
- Korišćenje različitih dizajnerskih i misaonih strategija, aktivnosti, procesa, materijala, alata i procedura,
- Povezivanje problemskih zadataka sa problemima likovne umetnosti i savremene vizuelne kulture,
- Povezivanje nastavnih sadržaja zasnovanih na umetnosti sa istorijom umetnosti i svim drugim naučnim, humanističkim i umetničkim sadržajima iz nastavnog plana i programa.

Autor Valdes u članku „*Umetnički razvoj adolescenata*“ naglašava da je obeležje umetničkog izražavanja u adolescenciji uprošćavanje. Adolescenti se kriju iza pojednostavljenja i odbijaju da pokažu svoje nedostatke. Karikature, ili metode crtanja preuzete iz crtanih likova (anime), stripova, interneta i kompjuterskih konstrukcija nalaze svoj put u umetničkom izrazu adolescenata. To su likovi koji im nude privrženost određenoj estetici i svojevrsnu anonimnost, ne otkrivajući njihove želje, čežnje i nade. Stid i prikrivenost su takođe evidentni u izboru motiva, jer u ovom periodu adolescenti imaju tendenciju da biraju veoma opšte teme (na primer: četiri godišnja doba, teme praznika, pejzaži itd.). Njihov razvoj karakterišu serije i kopije, gde osećaju da bezbedno istražuju tehnike i boje kroz tuđi rad.

Pogodna tema u ovom periodu, koja se uči i u školi, je perspektiva, jer se prostor otvara i naizgled dobija treću dimenziju, koja odgovara novostečenom emocionalnom prostoru adolescenta. Sa ovom novom emocionalnom komponentom, boje dobijaju i psihološki značaj. Tek od adolescencije pa nadalje, može se govoriti o odabranim bojama kao o ekspresivno značajnim.

U ovom periodu učenici počinju da uživaju u umetničkom izražavanju, posebno ako nastave sa njim. Održavanje i podsticanje umetničkog izraza otvara mnoge mogućnosti za samootkrivanje.

Kroz likovnu umetnost, učenici izražavaju i istražuju svoje emocije, razvijaju sopstveni identitet i bezbedno istražuju svoje ciljeve i težnje. U likovnom izražavanju adolescenata može se identifikovati nekoliko emocionalnih tema, koje se bave osećanjima prema sebi, ili prema drugim ljudima.

Teme su uglavnom egocentrične, što znači da crteži ističu sebe kao subjekt i adolescentova iskustva okoline. Adolescenti osećaju snažnu povezanost sa vremenom i okruženjem u kome žive, pa njihov umetnički izraz stoga može uključivati različite aktuelne teme, koje ih dotiču u to vreme (to mogu biti i društveno-političke slike).

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Odgovarajuće tehnike za odgovaranje na ovakve teme su savremeni oblici umetničkog izražavanja (grafiti, apstrakcije, neobični materijali, odgovori na savremena umetnička dela itd.), koji omogućavaju mladoj osobi da igra aktivnu ulogu stvaraoca, što znači, da ili može da reaguje na probleme, čime prevazilazi pasivnost posmatrača i cinizam kritičara [3].

Likovna umetnost kao jedna od ključnih kvalifikacija u srednjoškolskim programima u Sloveniji³

Omogućava studentima da razviju ona umetnička znanja, sposobnosti i veštine, koje su neophodne za njihovu profesiju, kao i za njihovu kulturnu vidljivost i estetsku osetljivost. Fokus je na razvijanju sposobnosti učenika, da integrišu umetničko-teorijska i umetničko-istorijska znanja u svoje umetničke prakse. Glavni fokus je na sopstvenom praktičnom iskustvu učenika u stvaranju umetnosti, podržano istorijskim i teorijskim znanjem, poznavanjem drugih opštih i stručnih predmeta i praktičnom nastavom. Važan je uvodni deo predmeta u kome se studenti upoznaju sa drugim vidovima umetnosti (muzika, ples, film, video, opera, književnost, pozorište itd.). Savremeno vreme i brze promene u različitim profesionalnim oblastima zahtevaju da mladi ljudi poznaju i savladaju umetničke veštine, kako teorijske tako i praktične, i da imaju osnovna znanja iz istorije umetnosti.

Ovo znanje će im omogućiti da kreativno prate savremene estetske i dizajnerske trendove u svojoj profesionalnoj oblasti. Takođe, razvijeniije umetničke veštine i sposobnosti pomoći će učenicima da pronađu nova kreativna rešenja u svim koracima – od ideje do izvođenja i prezentacije – proizvoda, ili usluga u nastajanju. Akcenat je na praktičnom umetničkom dizajnu, koji je – u kontekstu tržišne ekonomije – jedan od najvažnijih faktora marketing znanja, proizvoda i usluga.

Nastavnik se fokusira na razvijanje veština posmatranja, umetničkog mišljenja, kreativnosti i mašte. U kontekstu konvergentnog nivoa nastave, učenik produbljuje svoja znanja iz teorije umetnosti i istorije umetnosti, a na divergentnom nivou učenik praktično osmišljava i oblikuje rezultat. Na časovima likovne kulture samostalno osmišljava likovne zadatke i njihovu realizaciju, a podstiče se i argumentacija u procesu učenja. Učenici su navikli da samostalno odlučuju o svim pitanjima vezanim za proces umetničkog oblikovanja.

Praktični umetnički dizajn nudi učeniku priliku da sazna i doživi kreativni proces od koncepcije preko realizacije, do refleksije. Važne su specifične vežbe i aktivnosti, koje razvijaju umetničko razumevanje, izražavanje i uvažavanje. Uzimaju se u obzir specifičnosti razvoja pojedinca i potrebe profesije u pogledu umetničkih znanja, sposobnosti i različitih veština.

Osnovne likovne i dizajnerske aktivnosti učenika (crtanje, vajanje, dizajn itd.) potkrepljene su znanjima iz istorije umetnosti. U svom najširem obliku, istorija umetnosti povezuje svet umetnički izraženih misli, osećanja i drugih uvida sa drugim umetničkim izrazima, ili predstavlja, kako je umetnik reagovao na svet u kome je živeo. Njegova uloga i značaj je u predstavljanju najvažnijih umetničkih dela koja formiraju pogled na estetske i konceptualne vrhunce svakog istorijskog perioda i njihov razvoj, podržavajući na taj način osećaj za prave umetničke vrednosti i podstičući radoznalost i kritičko

³ Biotehniški center Naklo

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

mišljenje o delima umetnosti. Umetnički sadržaji i praktično likovno stvaralaštvo upoznaju učenika sa vrednostima stručnog, kulturnog, umetničkog i prirodnog nasleđa i navode ga da ih štiti i poštuje.

Umetnički sadržaji omogućavaju učeniku visok stepen individualnog izražavanja, omogućavajući mu da iskaže svoje lične kriterijume i stavove o umetničkim dostignućima, ili ga podstiče da bude dijaloški i tolerantni kritičar.

Učenici se osposobljavaju da doživljavaju lepotu u prirodi i u umetničkim delima, da cene sopstvena dela i umetnička dela i upotrebne predmete, posebno u kontekstu sopstvene discipline. Na ovaj način, uče da doživljavaju, prihvataju i cene umetničko kulturno nasleđe i da istražuju uvide domaće i strane likovne umetnosti, industrije i zanata.

U procesu učenja učenici aktivnim metodama i oblicima jačaju svoje likovne sposobnosti (kompetencije), ili kapacitete za umetničko izražavanje. Oni integrišu procese učenja i umetničke prakse, koji su delo uma, srca i ruku. Škola ima za cilj da podstakne učenike da samostalno razvijaju sopstvene veštine (naročito u umetničkom projektu u dizajnu – dizajnu, kao mogućoj pripremi za završni ispit). Profesionalna karijera studenta je centralni cilj kome su usmereni likovni zadaci. Časovi likovne kulture imaju za cilj otvorenu i uspešnu komunikaciju između nastavnika i učenika.

Učenik se upoznaje sa aktivnim učenjem, (samo)sticanjem i samopotvrđivanjem umetničkih sposobnosti tempom kojim može da upravlja, problemskim likovnim zadacima koje počinje da postavlja sebi u okviru svojih mogućnosti, i navikavanje na samoprocenu i samoinicijativnost.

Učenik se takođe navikava na donošenje odluka i odgovornost za sopstvene kreativne postupke: za planiranje likovnog zadatka, njegovo izvršavanje, ocenjivanje i predstavljanje sopstvenog rada. Predlaže se korišćenje individualnih, kombinovanih i saradničkih oblika učenja i umetničkog izražavanja.

Opšti ciljevi predmeta likovne umetnosti u srednjoj školi

Učenici:

- Razvijanje i obogaćivanje mašte, vizuelnog mišljenja, perceptivnih i vizuelnih veština, sposobnosti i maštovitosti;
- Istraživanje i oblikovanje vizuelnog jezika u lični u cilju efikasne komunikacije;
- Razvijanje kapaciteta za kreativnu realizaciju i sposobnost da se brani ono što su stvorili;
- Obogaćivanje i razvijanje emocionalnih, intelektualnih, iskustvenih, intuitivnih, moralnih, društvenih i estetskih ličnih kvaliteta, karakteristike i sposobnosti;
- Učenje i eksperimentisanje sa izražajnim mogućnostima savremenih umetničkih praksi;
- Podsticaj da se samostalno biraju strategije dizajna u kontekstu konkretnih umetničkih zadataka;
- Korišćenje odgovarajućih alata i materijala koji su neškodljivi po zdravlje i životnu sredinu; razvijanje (specifične likovne) motoričkih sposobnosti;
- Razvijanje kritičkog stava i osetljivosti prema porukama umetničkih dela i vizuelnoj komunikaciji, naglašavajući ulogu i značaj vizuelnih izraza;

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

- Razvijanje veština razmišljanja na različitim taksonomskim nivoima i na različitim nivoima sadržaja;
- Stvaranje u prirodnom okruženju, učeći i razumevajući međuzavisnost čoveka i prirode;
- Povezivanje umetničkih sadržaja sa dostignućima u istoriji umetnosti i drugim umetnostima (film, književnost, muzika, igra, pozorište) sa sadržajima iz nauke, humanističkih nauka, lingvistike.

Primeri moguće horizontalne i vertikalne međupredmetne integracije

- Slovenski jezik: izražavanje pri odbrani rada učenika, traženje sličnosti i razlika između likovnog i verbalnog jezika;
- Strani jezici: prevođenje osnovnih stručnih pojmova, poređenje jezičke i vizuelne gramatike i sintakse;
- Društvene nauke: veza između društvenog razvoja i istorije umetnosti (sociologija umetnosti i kulture); posledice koje se manifestuju u umetnosti i izgled upotrebnih predmeta, prostorno-vremenski položaj najznačajnijih umetničkih dela, spomenika i autora;
- Filozofija: pojam lepog u estetici; istorija: likovna umetnost kao politička propaganda; istorija i geografija: prostorno-vremenski položaj najznačajnijih umetničkih spomenika i autora;
- Matematika: numerički odnosi u proporcijama, simetrija u umetnosti i matematici; umetnost kao nosilac simboličkog značenja brojeva; geometrija (geometrijska tela u euklidskom prostoru geometrijske osnove umetničke kompozicije), osnove deskriptivne geometrije, perspektiva, zlatni presek u umetnosti;
- Sport: estetika pokreta se manifestuje u plesu kao i u drugim sportovima; estetika se može naći i u sportu i u umetnosti;
- Psihologija - ekspresivnost boja, psihološki tipovi, arhetipovi, analiza snova, psihologija kreativnosti, zakoni vizuelne percepcije, motivacije itd.;
- Prirodne nauke: struktura i karakteristike likovnog materijala, struktura tela, fiziološke osnove percepcije prostora; biologija (čovek, biljke, životinje), hemija (sastav i karakteristike likovnog materijala), fiziološke osnove percepcije prostora (vizija); fizika (optika, relativnost, prostor-vreme); fizika i hemija likovne tehnike;
- Muzika: poređenje sadržaja stručnog rečnika - ritam, kompozicija, doživljaj itd;
- Ples: poređenje osnovnih vizuelnih izraza (linija, boja i sl.) sa plesom (pokret, ekspresivnost itd.); događaji u vremenu i prostoru uhvaćeni u vizuelnom proizvodu itd;
- Informatika: digitalna umetnost, veb umetnost, digitalni video i fotografija, animacija, dizajn svih vrsta, alati za trodimenzionalno predstavljanje objekta (modeliranje);
- Zdravlje: pravilno držanje i alat pri radu, ergonomski, ergološki i anatomske aspekti, briga o vidu.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Muzička umetnost

Nastavni plan i program se zasniva na znanju muzike koje se može primeniti u praksi kroz pažljivo i ekonomično planirane i sprovedene časove. Nastavnik je autonoman u osmišljavanju pojedinačnih jedinica učenja na način da na smislen način poveže pojedinačne muzičke aktivnosti sa operativno-procesnim razvojnim ciljevima i sadržajem. Redosled i dubinu sadržaja i metode i oblike rada nastavnik prilagođava potrebama, sposobnostima i očekivanjima učenika.

Muzika se sluša, izvodi i stvara u različitim kombinacijama predloženih sadržaja iz kojih se obraća informativni sadržaj. Pristup zahteva muzičku komunikaciju koja izbegava verbalna objašnjenja muzičkih zakona i istorijskih činjenica.

Nastavnici koriste aktivne oblike i metode rada. Slušanje i rekreiranje razvija sposobnost iskustveno-analitičkog opažanja i vrednovanja. Doživljavanje je u prvom planu, povećava koncentraciju i pažnju i povećava vreme zadržavanja muzičkog sadržaja.

U slušanju, pored identifikovanja muzičkih elemenata i seciranja muzičkih formi u muzici, obraćamo pažnju na vrednovanje muzičkog dela koje slušamo, kroz kritičku diskusiju, poređenje, ocenjivanje i konceptualizaciju njegove umetničke vrednosti. Na isti način, slušanje, zajedno sa izvođenjem, igra važnu ulogu u vrednovanju sopstvenog i tuđeg izvođenja.

Izvođenje muzike ostvaruje se kroz pevanje i sviranje na instrumentima. Pevanje se podstiče izborom literature koja, pored umetničke i komunikativne vrednosti, uzima u obzir stepen razvoja adolescenta, njegove pevačke sposobnosti i interesovanja. Podstičemo a cappella, jednoglasno i višeglasno pevanje, uključujući narodno višeglasje, kao i pevanje uz instrumentalnu pratnju.

Instrumentalno sviranje može biti samostalno ili kao pratnja pevanju. Učenici sviraju instrumentalne kompozicije sa sopstvenim, improvizovanim, elektroakustičnim i elektronskim instrumentima, Orfovim instrumentima i narodnom ili klasičnom muzikom. Pevanje i instrumentalno sviranje su kombinovani sa plesom. Svaki put sa učenicima ocenjujemo izvođenje pesme ili dela u smislu interpretacije i doživljaja. Poznavanje i razumevanje muzičke umetnosti omogućava učenicima da razvijaju svoje vrednosti i identitet kroz izvođenje, slušanje, stvaranje i rekreaciju.

Predmet muzička u srednjoj školi nadograđuje i produbljuje muzička znanja i oblikuje estetsku osetljivost i uvažavanje učenika u oblasti muzičke umetnosti.

Odabrani sadržaji odgovaraju opštoj i muzičkoj inteligenciji učenika. I sadržaj i aktivnosti podstiču učenike da kritički procenjuju muziku i da je smatraju sapatnikom u različitim životnim situacijama. Međupredmetne veze muzike mogu se demonstrirati na interdisciplinarni i transdisciplinarni način. Omogućavaju učenicima da upoznaju i razumeju ulogu muzike u različitim društvenim, umetničkim i naučnim oblastima.

Muzika omogućava učenicima da se razvijaju u sofisticirane slušaocce, izvođače i ljubitelje muzike, jer kroz lični doživljaj muzičkih događaja upoznaju dimenzije kulturnih vrednosti i potreba. Muzika u gimnaziji svojom otvorenošću i širinom preuzima suodgovornost za formiranje slovenačkog muzičkog identiteta i njegovu integraciju u evropski i globalni kulturni prostor. Muzika u gimnaziji svojom otvorenošću i širinom preuzima suodgovornost za formiranje slovenačkog muzičkog identiteta i njegovu integraciju u evropski i globalni kulturni prostor. Aktivnosti i sadržaji nastave muzike doprinose opštem i muzičkom razvoju učenika i razvijaju mogućnosti doživotnog učenja. Omogućava

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

produbljanje nacionalnog identiteta i odnosa prema nacionalnom nasleđu. Učenje i podučavanje muzike biće uspešni ako je integrisano, aktivno i kreativno. Takav pristup unapređuje i omogućava postizanje opštih i procesno-operativnih muzičkih ciljeva u emocionalno-socijalnoj, motoričkoj i kognitivnoj oblasti razvoja.

Opšti ciljevi muzičkog predmeta u srednjoj školi:

- Da podstakne pozitivna osećanja prema muzici,
- Uspostaviti aktivan odnos prema muzici,
- Unapređenje estetskog i opšteg razvoja kroz aktivnosti slušanja muzike,
- Performanse i stvaranje,
- Razvijati interesovanje i odgovornost za različite oblike muzičke aktivnosti,
- Formiranje pozitivnog stava i odgovornosti prema slovenačkoj i svetskoj muzičkoj kulturi,
- Razvijanje senzibiliteta i tolerancije prema različitim muzičkim kulturama,
- Formiranje muzičkih vrednosti značajnih za slovenačku i svetsku muzičku kulturu,
- Poznavanje muzike iz različitih vremenskih perioda i žanrova,
- Razvijanje kritičkog razmišljanja i uvažavanja muzike,
- Obrazovanje za zdravo zvučno okruženje,
- Povezivanje muzike i drugih umetnosti, predmeta i oblasti,
- Učenje o muzičkim pojmovima i zakonima muzičkog jezika,
- Razvijanje komunikacije na jeziku muzike,
- Izražavanje muzičkih doživljaja i izvođenja kroz pokret, ples, umetnost i reči,
- Vođenje kreativne upotrebe muzičkih znanja u školskom procesu, van školskog i stručnog obrazovanja,
- Razvijanje upotrebe tehnologije informacionog društva.

MEĐNASTAVNA INTEGRACIJA

Međusobna povezanost muzike sa ljudskim stvaralaštvom i samim životom diktira međupredmetne veze. Mogu se realizovati u različitim oblastima i u vezi sa društvenim i prirodnim naukama.

- Slovenački i strani jezik: tekstovi kao inspiracija za muzičko delo; književnost kao osnova za programsku muziku i libreto; uloga teksta u muzičkim oblicima; koherentnost ili poruka teksta i podešavanja; folklor; tumačenje i vrednovanje umetničkih tekstova; domaća i strana književnost; lirika, epika; Prevod pesme; kvaliteti reči i akcenti u muzici;
- Istorija: istorijski periodi; vremenski okvir u razvoju i karakteristike muzike; društveni pokreti, istorija naroda; nacionalne ideje; muzičko stvaralaštvo kao odraz istorijskih društvenih sredina; međuzavisnost razvoja igre i društva.
- Likovna umetnost, istorija umetnosti: arhitektura muzičkih institucija; elementi grafike u savremenom muzičkom zapisu; prikazi muzičkih motiva – muzička ikonografija; prikazi muzičkih umetnika; estetska komunikacija i uvažavanje; forma, kontrast, boja, harmonija, kompozicija, motiv.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

- Geografija: svetski i regionalni kulturni centri; narodne pesme kao odraz regionalne sredine; slovenačka etnička teritorija; narodne teme u delima kompozitora; prirodno i kulturno nasleđe;
- Informatika: muzika i muzičke informacije na World Wide Web-u; stvaranje, snimanje, puštanje muzike; Digitalna pismenost.
- Fizika: zvuk; oscilacija, frekvencija, predajnici zvuka - zvučnici, prijemnici zvuka; brzina, intenzitet zvuka; analiza glasa.
- Matematika: odnosi, prikupljanje, klasifikacija, interpretacija podataka, prikaz podataka u tabeli ili dijagramu.
- Biologija: životna sredina; čula, sluh, uho, respiratorni trakt, disajne puteve, disanje, govor; organ pesme.
- Sport: motoričke sposobnosti (koordinacija, brzina, fleksibilnost i tačnost), neverbalna komunikacija, motoričko stvaralaštvo, narodni i baletski ples, pantomima, opuštanje pokreta, vežbe disanja; zdravo okruženje.

Ples i pozorište

Uticaj plesa na razvoj samospoznaje i samoizražavanja je veoma važan, kao i socijalni aspekt plesa – povezuje nas sa drugima. Ples nam daje mogućnost da se izrazimo bez reči, kroz pokret. Izražavamo ono što osećamo, šta mislimo, ko smo. Nekim ljudima je ova mogućnost izražavanja bliža od verbalnog izražavanja. Možemo govoriti bez reči. Možemo da izrazimo svoja osećanja – i pozitivna i negativna, koja nekima od nas nisu laka za izgovoriti. Možemo imitirati i saosećati sa drugim ljudima, preuzimati uloge, imitirati druga živa bića. Kroz pokret i kroz ples možemo otkriti ko smo, a ko nismo. Kako se drvo kreće na vetru? Kako se more talasa?

Istovremeno, ples daje mogućnost i uči nas da neverbalno komuniciramo sa drugima. Da se povežemo sa našim bližnjima kroz dodir naših ruku, stopala, pogleda. Omogućava da se oseti i prepozna energiju drugog i da se poveže sa njom. Može biti popustljiv, da se prilagodi, da bude strpljiv. Verovati. Ples uči osetljivosti i empatiji. Omogućava da se prepozna i bude u stanju, da se saoseća sa tuđim osećanjima ili iskustvom. Ples može povezati u grupu. Podstiče saradnju, prihvatanje različitosti, prihvatanje i prepoznavanje sebe u krugu drugih. Ples opušta i zabavlja. Nasmeeje nas.

Ples nas uči i omogućava da postanemo svesni svog tela i motoričkih veština. Takođe omogućava da se spoznaju ograničenja koja telo ima prilikom kretanja. Kasnije pomaže da postanemo svesni i naučimo i prepoznamo pojedinačne mišiće, kosti. Kroz ples se učim o gravitaciji, ravnoteži, fleksibilnosti. Svaki ples i svaki plesni žanr ima svoju priču. Može biti veoma individualan i lični, ali može biti i pokazatelj društva, istorije. Kada se predaje i prenosi određeni ples, on ima društveno – antropološku i istorijsku pozadinu. Da bi se istinski otelotvorio i razumeo, važno je poznavati određeni ples u celini. Na ovaj način, ples može biti odličan medij za učenje o društvima i kulturama sveta. U plesu i pokretu možemo dati priliku da posmatramo i oponašamo precizne, ili propisane pokrete.

Ples je uključen u programe srednjeg obrazovanja, kao deo predmeta sportskog vaspitanja i obuhvata praktične sadržaje, kao što su plesni pokreti različitih ritmova i tempa, društveni plesovi, popularni plesni žanrovi i aerobik. Teorijski sadržaj bavi se plesom iz sociološke, psihološke i

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

kulturološke perspektive. Međupredmetne veze su uglavnom sa muzikom, psihologijom i sociologijom. Talentovani muzičari i plesači mogu da nastave svoje muzičko obrazovanje na srednjem nivou, u programu umetničke gimnazije, nakon završene muzičke škole.

Program Umetničke gimnazije – Časovi plesa

U procesu nastave plesa stvara se atmosfera u kojoj se učenici opuštaju, veruju jedni drugima i stvaraju samostalno i kolektivno. Osnovni princip u ovom procesu je veza između pokreta i unutrašnjeg iskustva i emocija. Ples omogućava učenicima da povećaju svoj lični kapacitet za iskustvo na fizičkom i intelektualnom nivou, ali pre svega, na intuitivnom nivou, vraća ih u spontanost, gde se oslobađaju lična sloboda i sopstveni kreativni izraz, kroz improvizacione instrukcije, gde učenik mora da se uhvati u koštac sa zadatkom u trenutku bez ikakve prethodne pripreme.

Kreativni proces plesa i pozorišta omogućava istraživanje samog sebe i jedan je od oblika ljudskog izražavanja i samosvesti, budući da je osnovni instrument igre telo, u odnosu na vremenski prostor i druga tela. Kreativni proces u savremenoj plesnoj umetnosti zavisi od koncepcije umetnika, gde je u pitanju sloboda izbora i delovanja. Upotreba tela i tehničkih veština kroz prostor i vreme, u saradnji sa drugim činionicima umetničkog procesa, služe kao oblici komunikacije. Upoznavanjem učenika sa različitim principima pokreta i uspostavljanjem sopstvenog identiteta pokreta, podstiče se plesna i izvođačka kreativnost, kao i istraživanje sopstvenog pokretnog izraza.

Učenici obogaćuju znanje koje stiču aktivnim i kreativnim sprovođenjem svog iskustva, izgrađujući zdrav osećaj samopoštovanja i samopouzdanja.

Kroz glumu/izvođenje, učenici razvijaju intuitivan i izražajan kapacitet za izražavanje. Kroz sistematsko eksperimentisanje, posmatranje i analizu, oni uče, razvijaju, konsoliduju i nadograđuju svoje sposobnosti za izvođenje. Uče o različitim tehnikama izvođenja, svesni su njihovog značaja i svesno ih integrišu u sopstveno scensko stvaralaštvo. Kroz performans, oni su u stanju da procene koji je jezički ili izvođački žanr prikladan u datom komunikativnom kontekstu.

Učenici razvijaju sposobnost improvizacije kao specifičnog načina umetničkog stvaralaštva. Oni su osposobljeni da kreativno ostvare svoj konceptualni svet: doživljavaju, razumeju, aktuelizuju i uz pomoć svog iskustva, znanja o izvođenju i svog opšteg pogleda, vrednuju i imenuju druge žanrove performansa, koji pripadaju javnoj umetničkoj produkciji. Interpretacijom razvijaju performativna i evaluativna i refleksivna iskustva, pošto identifikuju i vrednuju specifičnosti performativne efektivnosti stvorenih scena. Oni se upoznaju sa efikasnim načinima inscenacije od strane vršnjaka, profesionalnih umetnika i medija. Kroz improvizaciju i kreiranje performansa (uključujući i rekreaciju), učenici se testiraju i na taj način razvijaju i produbljuju svoj kapacitet za umetničku imaginaciju i estetski doživljaj. Zahtevajući međuzavisni timski rad i sagledavanje pozicije drugog, oni grade ličnu posvećenost, entuzijizam, povezanost sa drugim osobama i poštovanje drugog kao drugačijeg.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Ciljevi

Učenici:

- Razvijati estetsku percepciju i umetničku maštu,
- Razvijanje sopstvene kreativnosti i motoričke mašte,
- Doživljavanje i artikulisanje iskustva kreativnog procesa na praktičan način,
- Razvijati inovativnost i kritičnost u izboru i kompoziciji plesnog materijala,
- Produblivanje principa improvizacije i kompozicije,
- Savladavanje zakona scenskog prostora i razvijanje scenskog prisustva,
- Kreiranje plesnog prostora radeći u grupama, parovima i pojedinačno, (individualno i grupno kreiranje),
- Razvijanje sposobnosti da se ceni ples i umetnosti vezane za ples,
- Razvijanje veštine performansi, doslednosti u radu i radne navike,
- Razvijanje koncentracije, samokontrole, motoričke memorije i fizičke spremnosti,
- Razvijanje pozitivne slike o sebi: telesno poštovanje i samopouzdanje; i odnos prema drugima,
- Pronalaženje, analiziranje i izbor muzike za ples,
- Naučiti i razumeti umetnost i raznolikost koreografskih pristupa, ideja i istražiti raznolikost,
- Pokazati rezultate kreativnog procesa na datu temu drugima (grupama, roditeljima, vršnjacima),
- Upoznavanje sa mogućnostima i zahtevima daljeg plesnog obrazovanja i zanimanja uz mogućnosti daljeg obrazovanja i usavršavanja u oblasti plesa, svesnost značajne uloge aktivnog umetničkog iskustva u ličnom, društvenom i kasnijem profesionalnom životu,
- Istraživati mogućnosti izražavanja pokretnih, plesnih i pozorišnih sadržaja kroz savremenu tehnologiju, razvijajući upotrebu računarske i druge digitalne opreme,
- Razvijati pozitivan stav i odgovornost prema slovenačkom i svetskom plesu,
- Razvijati pozitivan stav i odgovornost prema svetu i plesnoj produkciji,
- Napraviti vezu između pokreta i plesa i drugih umetnosti, predmeta i oblasti.

Međupredmetna integracija

Zajedno sa drugim stručnim i opšte obrazovnim predmetima u srednjoj školi, ples nudi aktivno umetničko iskustvo kroz izvođenje ili glumu i razvija ključne kompetencije: aktivnu komunikaciju na slovenačkom jeziku (gde nisu isključeni strain, ili izmišljeni jezici), učenje (umetnički iskustvo obezbeđuje otvoren razvoj ličnog identiteta, u duhu prihvatanja realnosti višestrukih životnih perspektiva), društvenih i građanskih kompetencija (blizina umetničkom i etičkom iskustvu), samoinicijativnosti i preduzetništva (učesće u umetničkom stvaralaštvu) i proširuje mogućnostima umetničkog izraza.

Studenti su svesni značajne uloge aktivnog umetničkog iskustva u njihovom ličnom, društvenom i kasnijem profesionalnom životu. Svesni su da je kreativnost način da izoštre svoju percepciju kroz veću osetljivost, povećanu empatiju, emocionalne i etičke kapacitete i da je scenska umetnost medij za otkrivanje novih aspekata životnih perspektiva koji mogu da zahvate čitavu osobu.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Kroz izvođenje različitih situacija, kod učenika se razvija sposobnost aktivne komunikacije na više komunikativnih nivoa, slušanja (gledanja), izražavanja kroz pokret ili, u pozorišnoj laboratoriji, izgovaranja tekstova i njihovog izvođenja (fizički, koristeći prostor). Oni su svesni jednakosti svih pojedinaca, koji zajedno stvaraju proizvod. U različitim situacijama (solo ili grupne kompozicije) nastupaju, postavljaju/glume scene i posmatraju svoje drugove iz razreda, refleksivno i kritički; analiziraju i procenjuju ono što stvaraju iz različitih perspektiva. Kroz improvizaciju istražuju principe produkcije dramskog teksta, a u pokretnoj improvizaciji istražuju različite principe koncepta i kompozicije.

Kako je umetnost kombinovana u nastavnom planu i programu i zašto su časovi umetnosti važni za učenike?

Prema rečima profesora muzičkog u jednoj novosadskoj srednjoj školi⁴ „Umetnost i kreativno formiranje je ono što čoveka čini potpunim i izdvaja ga od drugih vrsta”.

Čak i vrlo mala deca reaguju spontano i intenzivno na muziku posebno. Važno je negovati umetničke predmete u ranom školskom uzrastu, razvijati kreativnost, individualnost, kreativno mišljenje.

U srpskom školstvu, umetnost i predmeti vezani za nju se svode na puko bavljenje, često ni to. U starijim razredima osnovne škole stvara se odbojnost prema likovnim predmetima, jer se od učenika očekuje određeni nivo znanja i stečenih veština, Međutim, umesto likovne i muzičke kulture, nastavnik je često radio matematiku, ili se igrao na igralištu. Takva agonija se nastavlja u srednjim školama, nema velike korelacije između predmeta, nastavni planovi i programi nemaju dodirnih tačaka, a postoje neinovativne metode i teme koje nisu bliske učenicima. Časovi likovne kulture moraju biti iz korena promenjeni, redizajnirani, pa tek onda predstavljeni učenicima kao nešto u čemu uživaju, a ne kao nešto što im je dosadno.

Prema rečima profesora muzičkog u jednoj novosadskoj osnovnoj školi „umetnosti ima u svakom segmentu života. Nema ga u svakom razredu, ali retko ko to potencira. Umetnost je neophodna zbog ljubavi i lepote; to je osnovno obrazovanje i kultura. To je važno jer je to opšta kultura i mislim da učenici treba da znaju osnovne pojmove.

Umetnost je veoma važna zbog razvoja sluha, samog slušanja muzike, razvijanja ličnosti u muzici, motoričkih sposobnosti ruku, sviranja na raznim muzičkim instrumentima za dušu i telo. Muzika je svuda oko nas: razni zvuci, tonovi, ljudi, vetar, oluja, grmljavina, plač, škripa, itd. Postoji mnogo korelacije predmeta sa muzičkom kulturom. Tomas Alva Edison, američki fizičar, razvio je mnoge uređaje poput snimanja zvuka i filmova i izumeo prvi snimač zvuka, fonograf.

Čovek je rođen sa muzikom, hteo to on ili ne. Nema tačnih podataka o poreklu same muzike; to je reč grčkog porekla gde su tonovi sredstvo materijala. Mnogi muzikolozi kao što su Herbert Spenser, Isaac Stern, Carl Stumpf pokušali su da odgovore na ovo pitanje vezano za muziku, ali nisu uspeli.’

⁴ E-gimnazija

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Uticaj primene umetnosti u nastavi i učenju na afektivni razvoj⁵

Afektivni razvoj u ovom kontekstu znači povećano interesovanje za učenje, samopoštovanje i spremnost da se isprobaju nove stvari. Prema literaturi, nastava zasnovana na umetnosti promoviše afektivni razvoj povećavajući interesovanje, motivaciju i entuzijazam učenika za učenje. Poboljšani entuzijazam i motivacija mogu biti rezultat većih očekivanja od učenika povezanih sa reformom cele škole, ili iz specifičnih umetničkih i akademskih aktivnosti koje angažuju učenike, kao što su umetničke i čitalačke aktivnosti, koje se nadograđuju na dečju književnost.

Nastava zasnovana na umetnosti povećava interesovanje i motivaciju. Svi učenici, uključujući različite učenike i one koji su u riziku od akademskog neuspeha, navodno mogu postići više i veća je verovatnoća da će ostati u školi kada imaju „ljubav prema učenju“. Učenici koji se »bore« sa školom, jer nisu deo dominantne kulture, imaju koristi od umetnosti u obrazovanju, jer umetnost čini obrazovanje pravednijim. Prema pregledu nacionalnih projekata, nastava zasnovana na umetnosti proširuje i povećava pristup obrazovanju obezbeđujući više načina, zajedno sa predstavljanjem više kultura, da izvuče značenje iz akademskih i društvenih nastavnih planova i programa.

Teorija višestruke inteligencije Hauarda Gardnera podržava upotrebu šireg spektra nastavnih strategija od onih koje se obično nalaze u školi za motivisanje učenika. Strategije podučavanja i učenja zasnovane na umetnosti su među onima koje privlače više vrsta inteligencije i uključuju više načina učenja.

Instrukcije zasnovane na umetnosti povećavaju samopoštovanje i spremnost da se isprobaju nove stvari. Kako se učenici više angažuju u učenju, njihov stav prema školi i prema sebi samima se poboljšava. Učenici sa pozitivnim stavom prema učenju su spremniji da isprobaju nove stvari. Kako je rekao Ajzner (2002), umetnost dozvoljava ljudima da „izmisle i ponovo izmisle sebe“ [4].

Uticaj primene umetnosti u nastavi i učenju na kognitivni razvoj

Kognitivni razvoj u ovom kontekstu podrazumeva sposobnost i stručnost, koje se mogu uspešno primeniti na akademske i društvene situacije učenja. Autori opisuju da sposobnost i stručnost uključuju kreativnost, samousmeravanje i složeno razmišljanje.

Nastava zasnovana na umetnosti razvija sposobnosti učenja. Literatura pruža neke dokaze o razvoju kognitivnih veština kroz umetnost. Standardizovani testovi kreativnosti su pokazali više razvijenu kreativnost kod učenika koji su učestvovali u reformi zasnovanoj na umetnosti. Barton je primetio da su učenici u grupama visoke umetnosti imali bolji učinak, od onih u grupama sa niskim stepenom umetnosti u pogledu mere kreativnosti. On je zaključio, da je kreativnost „kapacitet“ za učenje, koji se može razviti kroz nastavni plan i program zasnovan na umetnosti. U srodnim oblastima, studenti visoke umetnosti su takođe pokazali bolji kapacitet, od učenika nižih umetnosti u oblastima tečnosti, originalnosti, razrade i otpornosti na zatvaranje.

U „Učenju kroz umetnost: implikacije nastavnog plana i programa“ [5], učenici se povezuju sa sobom, jedni sa drugima i sa spoljnim svetom. Ove veze, zajedno sa samousmeravanjem i veštinama samoocenjivanja pomažu u pripremi učenika za radno mesto.

⁵ CRESOL

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Nastava zasnovana na umetnosti razvija veštine razmišljanja. Veštine razmišljanja koje se pripisuju nastavi zasnovanoj na umetnosti uključuju poboljšano razumevanje, tumačenje i rešavanje problema. Takođe, ovaj vid nastave razvija neuronske sisteme. Njegov uticaj na neuronske sisteme je još jedan način da se umetnost poveže sa učenjem. Angažovanjem mozga, umetnost poboljšava neurobiološke sisteme, koji podržavaju kognitivne i emocionalne sposobnosti, pažnju i imuni sistem.

Društveni razvoj može biti povezan sa učenjem zasnovanim na umetnosti. Umetnost pomaže učenicima da razviju veštine komunikacije i saradnje. Kada učenici nauče da se efikasnije izražavaju, njihovi odnosi sa drugim učenicima i nastavnicima se poboljšavaju.

Škole bi trebalo da uključe umetnost u svoj nastavni plan i program na osnovu „inherentnih zasluga“, a ne uticaja na akademike, prema Vinner i Hetland.

Akademski razvoj može biti povezan sa učenjem zasnovanim na umetnosti. U pogledu specifičnih akademskih veština, literatura je predstavila neke podatke koji podržavaju odnose sa umetnošću. Burton et al. (1999) su primetili, da su se „kompetencije i dispozicije“ razvijene kroz nastavu zasnovanu na umetnosti, pojavile i u drugim predmetnim oblastima, kao što su nauka, matematika i jezik.

Umetnost u nastavnom planu i programu srednjeg obrazovanja u Valensiji⁶.

Umetnost kao vizuelni i audiovizuelni jezik je uključena u nastavni plan i program, jer se koristi kao sredstvo za izražavanje ideja, misli i emocija. U španskom nastavnom planu i programu počinje u osnovnom obrazovanju i nastavlja se kroz četiri godine obaveznog srednjeg obrazovanja (ESO) kao i u višem srednjem obrazovanju (bachiller). U fazi srednjeg obrazovanja, umetnost je izborni predmet u 1., 2. i 4. godini i obavezan u 3. godini.

Osnovni cilj sadržaja ove oblasti nije formiranje profesionalnih umetnika, već razvijanje osnovnih veština učenika u oblasti vizuelne umetnosti i audio-vizuelnog izraza u svim njegovim mogućnostima: publicitet, strip, televizija, bioskop, fotografija, dizajn, crtanje, slikarstvo, skulptura, multimedija, inženjering i arhitektura.

Cilj je da svi učenici razviju svoje sposobnosti da cene, izražavaju sebe, kritički analiziraju i stvaraju slike. Sve to predstavlja sposobnosti da sa refleksivnim i kritičkim stavom razume neposredna okolina, koja je prepuna vizuelnih informacija, kao i da se dožive i razrade nove radne predloge.

Osim toga, smatra se da likovna kompetencija razvija maštu, kreativnost i estetski smisao kod učenika.

U pogledu sticanja ključnih kompetencija, ovaj predmet doprinosi razvoju svih, jer ima integrativni karakter:

1. Kulturna svest i kompetencija izražavanja, tako što je sredstvo kreativnog izražavanja ideja, emocija i iskustvo. Ističe važnost sposobnosti saradnje i doprinosi sposobnosti poređenja naših kreativnih mišljenja i umetničkih dela razvijajući poštovanje i otvorenost prema radu drugih. Takođe, podstiče interesovanje za učešće u kulturnom životu, pomaganje razumevanju sopstvene kulture, poštovanje našeg kulturnog nasleđa i razvijanje osećaja identiteta.

⁶ IES CID Campeador

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

2. *Digitalna kompetencija*, korišćenjem ICT i tehnoloških resursa, kao alata za proizvodnju umetničkih dela, ne samo u cilju poboljšavanja njihove kompjuterske veštine, već i za unapređenje njihove tehnološke kompetencije.
3. *Matematička kompetencija i osnovne kompetencije u nauci i tehnologiji*. Ovo je uglavnom uključeno u oblast tehničkog crtanja. Međutim, umetnost takođe uvodi vrednosti održivosti i reciklaže u odnosu na upotrebu materijala za stvaranje umetničkih dela i očuvanje kulturnog nasleđa.
4. *Jezička komunikacija*. Osim učenja specifičnog rečnika, učenici uče da izražavaju pojmove, misli, osećanja, činjenice i mišljenja. Takođe pomaže u interakciji i konstruktivnom kritičkom dijalogu koji favorizuje koegzistenciju.
5. *Učenje kompetencija*. Ovaj predmet favorizuje refleksiju nad umetničkim procesom i umetničkim eksperimentisanjem. Takođe uči da je prihvatanje grešaka alat za poboljšanje.
6. *Smisao za inicijativu i preduzetnička kompetencija*. Kreativni proces podrazumeva pretvaranje ideje u proizvod. Sav ovaj proces unapređuje inicijativu i ličnu autonomiju, kao i preduzetništvo.
7. *Društvena i građanska kompetencija*, promovise stavove poštovanja, tolerancije, saradnje, fleksibilnosti i sticanja društvenih veština. On stvara etički kodeks, koji učenike priprema za njihov život kao građanina.

Ostali elementi u ovoj oblasti uključuju razvoj međupredmetnih znanja među kojima je poštovanje životne sredine ključni element.

U nastavnom planu i programu visokog srednjeg obrazovanja, umetnost se podučava kroz tri različita predmeta:

- *Umetnički crtež*. Ovaj predmet se nudi kao izborni za sve studente 1. i 2. godine višeg srednjeg obrazovanja. U ovom predmetu studenti razvijaju veštine i koncepte koje su naučili prethodnih godina, da bi ih koristili kao sredstvo za kreativni proces. Njegov glavni cilj je da doprinese sticanju neophodnih veština za stalnu obuku pojedinaca i da podstakne divergentno razmišljanje. Kombinuje teoriju i praksu, uglavnom radeći kroz globalne projekte, u kojima uče da primenjuju veštine umetničkog crtanja na sve specijalizovanije i tehnološki razvijeno društvo.
- *Dizajn*. To je izborni predmet u 2. godini višeg srednjeg obrazovanja. Dizajn se uči kao alat za poboljšanje kvaliteta i identiteta proizvoda i usluga, u isto vreme kada pokušava da zadovolji estetske i upotrebne potrebe potrošača, uvek pokušavajući da poboljša kvalitet života i životne sredine. Stoga je neophodno osposobiti buduće profesionalce za zadovoljavanje novih društvenih potreba. Među sadržajima ovog predmeta proučava se istorijska evolucija u glavnim oblastima dizajna, kako bi učenici shvatili, da je delatnost projektovanja uvek uslovljena prirodnim, društvenim i kulturnim okruženjem u kojem se odvija.
- *Tehnike plastično-grafičkog izražavanja*. To je izborni predmet u 2. godini višeg srednjeg obrazovanja. Plastično-grafički materijali i tehnike pružaju učenicima alate i resurse neophodne za izražavanje i saopštavanje ideja, emocija i osećanja. Ovaj predmet učenicima

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

pruža umetničku obuku, koja ima za cilj razvijanje neophodnih veština u poznavanju i primeni ovih tehničkih resursa i instrumentalnih aplikacija, od kojih su neki korišćeni od davnina, procenjujući njihovu evoluciju u sve specijalizovanijem i tehnološkom društvu.

Opšti principi umetnosti u obrazovanju

Kratak istorijat

Mnoge obrazovne strategije za budućnost ukazuju na važnost povezivanja kognitivnih i emocionalnih procesa. U tom kontekstu, umetnost i procesi učenja u umetnosti danas se u svetu sve više prepoznaju kao kognitivne oblasti od vitalnog značaja za harmoničan razvoj dece i mladih.

U početku...

Adam je dobio prvu lekciju od Boga: prekršite zakon i platićete cenu.

Na samom početku...

 Pre nastanka pisanih reči (tzv. doba predpismenosti), sve što su ljudi naučili prenosilo se usmeno.

 3000 p.n.e.
Pojavili su se egipatski „školski hramovi“. Sveštenici su predavali veru, pisanje i nauke tog vremena.

 2000 p.n.e.
Prve zvanične škole Kini.

 1500 p.n.e.
Sveštenici u Indiji su predavali religiju, pisanje, filozofiju, nauku.

 850 p.n.e.
Nastala su epska dela Ilijade i Odiseje, koja imaju veliki značaj u okviru edukacije iz oblasti grčke istorije i mitologije. U Grčkoj su samo slobodni ljudi (ne robovi) imali pristup učiteljima.

 550 p.n.e.
Konfučije, najbriljantniji kineski učitelj i filozof. Veliki deo kineskog društva danas se zasniva na njegovom učenju zasnovanom na strukturi morala. U njegovom učenju je naglašen značaj dobrote, velikodušnosti i poštovanja prema starijima.

 400 p.n.e.
Sofisti, lutajući učitelji u Grčkoj, učili su ljude kako da raspravljaju koristeći logiku. Veliki filozof Sokrat držao je predavanja na javnim trgovima svima, koji su želeli da slušaju ili učestvuju u debati. Veoma je cenio potragu za pravom istinom, u odnosu na donošenje pobede pomoću argumenata (previše jednostavnih po njemu) i podsticao ljude da misle sami.

 387, 355 p.n.e.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Platon i Aristotel su osnovali škole u Atini. Platonova škola se zvala „Akademija“. Obe škole su bile usmerene ka istini. Platon je napisao Republiku, opisujući svoju viziju savršenog društva i obrazovanja, zasnovanu na društvenoj tački gledišta.

100 p.n.e.

Organizovan je prvi obrazovni program. Dva Rimljana, poznata kao Ciceron i Kvintilijan, imala su ideje koje su još uvek u upotrebi u modernom zapadnom društvu. Ciceron je tvrdio da obrazovanje treba proširiti na umetnost i nauku. Kvintilijan je smatrao da obrazovanje treba da se zasniva na sposobnosti učenika da uče.

Na samoj prekretnici u brojanju godina

Isus je poučavao u Jerusalimu.

105. godini

Papir je izmišljen u Kini.

500-1500. godine

Ovaj period je poznat u zapadnoj kulturi kao „srednji vek“. To je era veoma sporog napretka, ali neki napredak je napravljen, kada je u pitanju obrazovanje. U takozvanim „pisaonicama“ monah je ručno prepisivao veoma važne tekstove. Katolička crkva je imala veoma veliki uticaj na sve oblike učenja u tom periodu. Sveštenici su predavali veru, pisanje i nauku.

500. godina

Nalanda, glavni budistički univerzitet u Indiji, bio je dom za više od 10.000 studenata. To je najveće rezidencijalno mesto za učenje sa privremenim smeštajem. Predmeti su uključivali versku nastavu, kao i filozofiju, gramatiku i medicinu.

999. godina

Avicena, vodeći iranski mislilac u oblasti medicine, napisao je Zbornik medicine. To delo, kao što su drugi napisali arapski, severnoafrički i španski mislioci, imalo je veliki uticaj na obrazovne ideje u Evropi.

1000. godina

Arapska škola i učenje. Evropljani su naučili arapski numerički sistem, koji se i danas koristi na današnjem Zapadu. Sveštenici su predavali veru, pisanje i nauku.

1100. godina

Šolastika, pokret koji je pomogao da se premosti jaz između čisto religijskih učenja s jedne strane i filozofsko-naučnog mišljenja s druge strane.

1150-1250. godina

Osnovani su takozvani „moderni“ univerziteti: 1150. u Parizu (Sorbona), 1209. u Kembridžu. Godine 1249. u Oksfordu. Sveti Toma Akvinski, katolički teolog, aktivno je radio na konceptu sholastike u Parizu. Univerziteti su počeli da nude mogućnost sticanja diplome iz različitih oblasti i predmeta.

1450. godine

Patentirana je prva štamparska mašina. To otkriće je uticalo na razvoj i unapređenje pismenosti, čineći knjige dostupnijim širim društvenim slojevima.

1499. godine

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Deziderius Erazmo, holandski učitelj, počeo je sa proučavanjem starih dokumenata. Nastavnicima u Evropi savetovao je da razmišljaju o književnosti, a ne da je samo čitaju ili, ako je potrebno, da napamet određuju delove.

1500. godine

Period renesanse, koji je obuhvatao ceo 17. vek, označio je početak obnove interesovanja za učenje. Italija se istakla kao posebno aktivna u tom periodu. Sve više žena je počelo da se školuje, iako je ono i dalje bilo nedostupno većini stanovništva, bez obzira na pol. Dosta značajnih matematičkih tekstova je prevedeno na korisne jezike, što je bio izuzetan podsticaj za dalje učenje i razvoj celokupne nauke.

1517. godine

Sa početkom perioda reformacije, poboljšala se i pismenost. Zbog činjenice da su stekli sposobnost čitanja, pojedinci su dovodili u pitanje autoritet samog pape. Štampanje Biblije na lokalnim jezicima i dijalektima značajno je doprinelo povećanju pismenosti. Reformatori su osnovali škole, u kojima su ljudi učili osnovne predmete na svom maternjem jeziku.

1592. godine

Počelo je izvođenje Šekspirovih dela u Engleskoj. Pozorište je postalo mesto gde su se filozofske ideje mogle naučiti sa scene, pomažući nepismenoj publici da se razvija i razmišlja.

1609. godine

U obrazovanju je postojala cenzura. Galileo je, izmišljajući teleskop, javno izjavio da je Sunce centar univerzuma, a Katolička crkva ga je poricala jer predstavlja opasnost po opstanak vere. Bilo mu je zabranjeno da širi učenje na osnovu sopstvenih izuma.

1620. godine

Konstruisan je prvi ručni računar, koji je u velikoj meri pojednostavio bavljenje matematikom

1659. godine

Komenski je napisao prvu slikovnicu za decu. Češki predavač je putovao po severnoj Evropi, podstičući nastavnike da učionice učine mnogo zanimljivijim mestima za decu.

1690. godine

Mozak je prazan, nepoboljšan komad kamena. Engleski pesnik i filozof Džon Lok je govorio o tome da smo rođeni praznih umova i da obrazovanje treba postepeno da vodi ka našem razvoju i da, zbog toga, obrazovanje treba da počne u ranom detinjstvu.

1770. godine

Obrazovanje je važno za sve. Amerikanci Tomas Džeferson i Bendžamin Frenklin su isticali, da je obrazovanje od velikog značaja za sve građane novokonstituisane nacije.

1799. godine

Otvorena je prva „moderna“ osnovna škola. Žoan Pestaloci, švajcarski predavač, počeo je da osniva škole širom Švajcarske i Nemačke. Škole su bile poznate po tome, što su koristile takozvane „ciljne lekcije“, sva čula i izražajnost, kako bi se pomoglo deci da uče.

1833. godine

Prvi porez na obrazovanje u Britaniji doveo je do razbijanja crkve i privatnog monopola u obrazovanju.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

1837. godine

Prvi vrtić otvorio je Fridrih Franc, kao mesto gde su deca mogla da uče i napreduju u razvoju pre polaska u osnovnu školu.

1852. godine

Prvo potpuno besplatno obrazovanje u američkoj državi Masačusets. Sredinom 19. veka većina vlada zapadnih zemalja usvojila je državni plan obaveznog obrazovanja za celokupno stanovništvo.

1990.

Prvi dopisni kursevi pojavili su se u Britaniji i Severnoj Americi, zasnovani na idejama sa univerziteta Oksforda i Kembridža.

1918.

Sve države koje pripadaju SAD zahtevale su besplatno obrazovanje.

1920.

Naglašeno je učenje u ranom detinjstvu. Marija Montesori, italijanskog porekla, razvila je metod, koji je još uvek u upotrebi i omogućava veoma maloj deci da nauče osnovne životne veštine, koje uključuju praktična, čulna i opšta znanja. Njene ideje su uticale na rad u vrtićima i predškolskim ustanovama.

1921.

Prvi zvanični američki program „Studije u inostranstvu“ poslao je studente na Univerzitet Delaver u Francuskoj.

1951.

Televizija kao učitelj: Jack LaLanne je obrazovao Amerikance o važnosti obaveznog svakodnevnog vežbanja. To je nastavio da radi 34 godine.

1960.

Multimedijalni uređaji osvojili su učionice. Projektori za slajd i filmske trake, kao i kasetofoni postali su uobičajena stvar.

1969.

Televizijski debi čuvene dečije emisije „Ulica Sezam“. Reč je o edukativnom dečjem programu u nastavcima u kojima su lutke i glumci decu učili osnovama čitanja, morala i muzike.

1970.

Pojava elektronskih matematičkih kalkulatora izazvala je strah kod predavača da će studenti i učenici zaboraviti da rade osnovne matematičke operacije. Istorija je pokazala da su bili potpuno u pravu.

1973.

Popularnost učenja kod kuće ponovo je rasla. Popularnost tog fenomena je rasla sa godinama iz više razloga.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Rane 1980-e

Televizija u učionici. Činjenica da su jeftini videorekorderi postali lako dostupni dovela je do toga da je video učenje standardna pojava.

Kasne 1980-e

Pojava kompjutera u školama počela je od 1989. Godine.

Kasne 1990-e

Internet je sve menjao, a njegov razvoj je omogućio komunikaciju, kao i trenutni pristup informacijama, bilo kojoj osobi širom sveta, putem veze. Sadržaj se dopunjavao i razvijao neverovatnom brzinom, tako da je bilo moguće istraživati bilo koju temu, čak i virtuelno. Kursevi e-learninga su razvijeni kako bi omogućili učesnicima da uče onlajn.

Značenje umetnosti u obrazovanju

Za početak, umetnost u obrazovanju je neophodna. Njena glavna svrha je da stimuliše ljudska čula i ljudski um i duh, ali i da igra drugačiju ulogu u obrazovanju. Uči nas da vežbanje vodi ka savršenstvu, da je upornost važan faktor za uspeh i da uz pravu motivaciju možemo sve postići. Utiče na razvoj socijalne i emocionalne inteligencije, unapređuje motoričkih veština i sposobnosti, i doprinosi povećanju samopouzdanja. Po svojoj prirodi, umetnost uključuje nekoliko različitih veština i sposobnosti. Bavljenje umetnošću, bilo vizuelnom, dramom, muzikom, plesom ili slično, razvija i unapređuje kognitivne, društvene i lične kompetencije.

Umetnost je izazov i za nastavnike i tera ih da stalno uče. Ovo daje dobar primer učenicima, jer razumeju da je učenje kontinuiran proces koji izaziva zadovoljstvo. Nastavnici moraju da uče i usavršavaju se, jer u nastavnom planu i programu gde umetnost ima značajnu ulogu nema gotovih odgovora, nema konačnih i odlučnih rešenja, nastavnik je organizator i „trener“.

Umetnost takođe pruža nove izazove učenicima, koji se već smatraju uspešnim. Strogost i ograničenja su barijere za postizanje uspeha. Umetnost može ponuditi neograničene izazove. Umetnost povezuje iskustvo učenja sa svetom stvarnog rada. Svet rada se promenio i iskustva učenja stečena izučavanjem umetnosti mogu pomoći mladima, da se uključe u savremeni svet rada – gde su najvažnije ideje, sposobnost da se ideje generišu i realizuju i komuniciraju sa njima.

Bavljenje umetnošću omogućava učenicima da budu direktno uključeni u svet umetnosti. Bilo da učestvuju u stvaranju umetničkih dela, u izvođenju ili podučavanju mladih, učenici stiču iskustvo sa umetničkim sadržajima, materijalima i metodama. Učenici rade sa nastavnicima, koji su dobro obučeni za ovu vrstu posla, sa nastavnicima koji su većiti đaci. Oni su lideri promena.

Učenici koji se više bave umetnošću stiču sposobnost samoregulacije, izgradnje identiteta, otvorenosti za nova iskustva i otpornosti – osobine koje su u direktnoj vezi sa ličnim uspehom u životu. Učenici koji bi se inače žalili da im je dosadno, kada se bave umetnošću na pravi način, nalaze mnoge izazove u učenju.

Za razliku od drugih iskustava učenja, kada se traže tačni i pogrešni odgovori, umetnost omogućava mnoštvo rešenja. Efikasno učenje u oblasti umetnosti je i složeno i višedimenzionalno. To stvara priliku za preuzimanje rizika i pokazuje da se rizik isplati. Učenici upravljaju svojim rizikom i uče

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

da donose odluke. Umetnički programi u ovako orijentisanim školama pružaju priliku za aktivnu saradnju sa lokalnom zajednicom, koja povezuje učenje sa stvarnim životom učenika i njihovih porodica.

Umetnost podstiče samostalno i samostalno učenje. Đaci, koji kroz umetnost uče, polako postaju sami sebi najoštrij kritičari. Učenici ovde nisu motivisani da uče zbog dobrih rezultata na testovima, već zbog iskustva učenja kao takvog.

Kreativnost

Kreativnost je veoma važan faktor, kako u svakodnevnom životu tako i u obrazovanju. Ako dete kroz praksu nauči da razmišlja kreativno, to će mu pomoći u budućem školovanju. On/ona će postati samostalna osoba i moći će da se samoinicijativno obrazuje i da stvara nesmetano. Njegove/njene mogućnosti neće biti ograničene.

Motoričke sposobnosti

Deca koja se bave umetnošću, bilo da sviraju instrument, ili slikaju, imaju mnogo bolju motoriku. Jednostavne stvari poput držanja četkice, ili slikanja bojicama su suštinski elementi za razvoj motoričkih veština. Napredak se dešava kroz učešće u vannastavnim aktivnostima i učešće u raznim radionicama.

Sampouzdanje

Kada dete odlično savlada neki predmet, raste njegovo samopouzdanje, ali mnogo više raste, učestvujući u aktivnostima koje zahtevaju kreativno razmišljanje. Pevanje na sceni, ili igranje uloge u školskoj predstavi, može učiniti dete veoma ponosnim na sebe i punim samopouzdanja. Javni govor je savršen način da dete izađe iz svoje zone komfora, radeći nešto zabavno i napreduje u smislu emocionalne inteligencije, odnosno, da radi na podizanju samopouzdanja. Deca pod uticajem umetnosti lakše izražavaju svoje stvaralačke sposobnosti.

Vizuelno učenje

Crtanje, slikanje i vajarje doprinose razvoju vizuelno-prostorne inteligencije, posebno kod male dece. Umetnost uči decu kako da tumače, kritikuju i kako da koriste vizuelne informacije. Takođe ih uči da donose odluke na osnovu njih. Istraživanja su pokazala da se više može naučiti kada se nešto vizuelno predstavi nego kroz čitanje teksta.

Donošenje odluka

Umetnost rešava problem kritičkog mišljenja. Kako da izrazim ovaj osećaj kroz ples? Kako da igram ovu ulogu? Naučiti, kako napraviti pravi izbor i doneti pravu odluku, uticaće na dalje školovanje, ali i na druge aspekte života deteta.

Upornost

Umetnost je zahtevna i puna izazova. Veoma je važno biti uporan u svemu što radite, jer se upornost isplati. Ovakav stav će svakako važiti i za kasniji život, posebno tokom vaše profesionalne karijere kada ćete nailaziti na razne prepreke i izazove koje morate pronaći načine da savladate.

Fokus

Kada pokušavate da istrajete kroz crtanje, ili pevanje ili pokušavate da naučite nešto, fokus je imperativ. Koncentracija je osnova za svaki uspeh. Fokusiranje uči strpljenju i smirenosti. Najbolji način za to je umetnost – na zanimljiv način vežbate, da ostanete mirni i istovremeno stvarate prelepo delo.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Saradnja

Mnoge vrste umetnosti zahtevaju grupni rad. Kroz muziku i glumu deca uče da rade kao jedno. Muzički bend, školski hor, ili pozorišna trupa zahtevaju da deca rade zajedno. Kompromis vodi do najvećeg uspeha, a to se postiže kolektivnim radom. Na taj način deca uče da je njihov doprinos grupi sastavni deo uspeha, iako nemaju vodeću ulogu.

Odgovornost

U grupi svako ima ulogu koja sa sobom nosi odgovornost. Ukoliko ne urade određeni zadatak ili urade nešto pogrešno, deca moraju da shvate, da je važno da preuzmu odgovornost za ono što su uradila. Greške su sastavni deo života. Decu treba naučiti kako da prihvate greške, isprave ih i krenu dalje, jer im to mnogo pomaže u periodu odrastanja.

Motivacija

Na kraju, ali ne i najmanje važno, jeste motivacija. Unutrašnja motivacija je cilj uspeha. Važno je koliko nas ispunjava ono što radimo. Naša sopstvena želja za radom je ono što nas pokreće i čini da se osećamo dobro. Kroz umetnost se motivacija manifestuje željom za perfekcionizmom.

Štaviše, postoji pet životnih veština koje deca uče kroz umetnost:

- 1. Socijalne veštine:** Deleći materijale i sarađujući na kreativnim projektima, deca uče da sarađuju sa drugima, pregovaraju i rade kao tim.
- 2. Kognitivni razvoj:** Umetnost uči decu da razmišljaju samostalno, od ranog senzornog ispitivanja (osećaj kada bojica pređe površinu papira, miris boje) i odlučivanja (šta pokazati, koje materijale koristiti), do rešavanja problema, primer kako spojiti dva materijala.
- 3. Samoizražavanje:** Kao dragoceno sredstvo komunikacije, umetnost prethodi pisanom i verbalnom izražavanju, omogućavajući deci da pričaju priče i izraze svoje misli i osećanja.
- 4. Razvoj motorike:** Fini pokreti prstiju, šake i zgloba koje dete izvodi držeći bojicu ili četkicu, crtajući, farbajući ili oblikujući plastelin, pomažu u razvoju finih motoričkih sposobnosti dece, dok široki pokreti ruku koriste prilikom slikanja po štafelaj ili veliki komad papira položen na pod razvijaju velike mišićne grupe.
- 5. Inventivnost:** Podstičući decu na eksperimentisanje i rizikovanje isprobavanjem novina tokom samog kreativnog procesa, omogućava im se da razviju inventivnost, kao apsolutno dragocenu sposobnost za budući život i karijeru.

Strategije razvoja mnogih zemalja naglašavaju važnost obrazovanja kao prioriteta za ekonomski i društveni razvoj. Takođe, posebna pažnja se poklanja povezivanju kognitivnih i emocionalnih procesa, kao i podsticanju intelektualne i emocionalne ravnoteže kod dece. U tom kontekstu, primena umetnosti u učenju je od vitalnog značaja za harmoničan razvoj dece i mladih [6].

21. vek karakterišu brze promene izazvane velikim brojem naučnih otkrića, kao i uvođenje savremenih i novih tehnologija. Između ostalog, živimo u vremenu visokog stepena nacionalne i globalne povezanosti i društvu, koje sve više postaje multietničko i multikulturalno. Savremeni svet rada naglašava važnost ideja, sposobnost njihovog generisanja i realizacije, kao i komunikacije sa njima.

Zbog toga je neophodno uravnotežiti učenje, koje će produbiti i podstaći mlade da sagledaju različite probleme iz novih uglova zahvaljujući odgovarajućim razvojnim potrebama [6]. Kada je

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

nastava dobro osmišljena, mladim ljudima pruža autentično iskustvo učenja koje uključuje um, srce i telo. Iskustvo učenja je tada realno i ima značenje. Dok se konvencionalno učenje često fokusira na razvoj jedne vrste veštine ili talenta, primena umetnosti uključuje nekoliko različitih veština i sposobnosti. Bavljenje umetnošću, bilo da je to vizuelna umetnost, drama, muzika, ples ili slično, razvija i promovira prvenstveno društvene i lične kompetencije. Umetnost u obrazovanju je dobar način da otkrijete sopstvene veštine, maštu i kreirate nove ideje. Važno je istaći da je na ovaj način moguće doći do onih učenika, do kojih nije lako doći. To se pre svega odnosi na mlade ljude, koji nisu prihvaćeni u školama, ili u nekim drugim institucijama.

Pozitivan uticaj se ogleda u tome što često „problematični“ učenici postaju veoma uspešni u sredini u kojoj se uči kroz umetnost. Primenom umetnosti u učenju učenik se povezuje sa samim sobom, ali i sa drugim učenicima. Važno je napomenuti da umetnost takođe transformiše okruženje za učenje, jer joj je dato centralno mesto za istraživanje. Škola postaje „novo“ mesto gde nestaju „zidovi“ između učionica i disciplina. Takođe ima pozitivan uticaj na učenike koji se već smatraju uspešnim, jer prevazilaze barijere i nude neograničene izazove u savladavanju gradiva. Primena umetnosti u učenju je i izazov za nastavnike, jer moraju stalno da uče i usavršavaju se i tako izražavaju svoju kreativnost. Ovo je dobar primer i za učenike, jer razumeju da je učenje kontinuiran proces koji izaziva zadovoljstvo. Istraživanja su pokazala da učenici koji uče kroz umetnost postaju sami sebi najoštriji kritičari, grade identitet, otvorenost za nova iskustva i poseduju sposobnost da biraju, preuzmu odgovornost za njih i brane ih (Slika 1).

Ovakav vid sticanja znanja pruža mogućnost za aktivnu saradnju sa lokalnom zajednicom, koja povezuje učenje sa stvarnim životom učenika i njihovih porodica.

Slika 1. Kreativna načina za reciklažu plastičnih boca

(<https://www.theempowerededucatoronline.com/2017/02/16-play-based-plastic-recycling-ideas.html/>)

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Obrazovanje

Inovativno učenje i razvoj nastavnika i učenika, primenom alternativnih i savremenih metoda obrazovanja, indirektno utiče na kvalitetan razvoj obrazovnog sistema u Srbiji.

Obrazovanje stvara potencijal za lepši i bolji svet, ne odlaže život, već nas za njega osnažuje. Ovo je moguće, samo ako se promeni odnos prema učenju i stvori takav odnos između svih učesnika u obrazovnom procesu, koji se zasniva na poverenju, odgovornosti i međusobnom poštovanju. U savremenom dobu razvoj kreativnog mišljenja najbolje se postiže multidisciplinarnim pristupom.

Primenom multidisciplinarnog učenja kroz kombinovanje različitih umetnosti i interaktivni pristup, koji kombinuje umetnost i tehnologiju, daje učenicima priliku da izraze svoju kreativnost, usvoje principe, steknu nove veštine i kreiraju zanimljive radove kao izraz svoje inspiracije.

Tokom likovnog obrazovanja, učenici razvijaju različite karakteristike:

- Sposobnost kreativnog razmišljanja;
- Rešavanje problema van standardnih okvira;
- Samopouzdanje;
- Komunikaciju;
- Brigu o drugima i životnoj sredini.

Dete je jedinstveno umetničko delo. Takvo bi trebalo da bude njegovo/njeno obrazovanje.

Umetnost u obrazovanju

Umetnost dobija sve veći značaj u obrazovnim i javnim raspravama. Tradicionalne metodologije i prakse umetnosti (npr. muzika, vizuelna umetnost i performans) se promovisu i predaju u školama, kao deo njihovih nastavnih planova i programa, a pokazalo se da korišćenje umetnosti u obrazovanju podržava i poboljšava učenje i podučavanje kroz tehnologiju i multimedije [4, 7, 8]. Ovo je kritičan fokus u spajanju globalnih i lokalnih aspekata, kao i pitanja kulture i nasleđa u obrazovanju, istovremeno pružajući mogućnosti za obogaćivanje učenja u pedagogiji i praksi [9, 10].

Umetnost u obrazovanju može da pruži mogućnosti premošćavanja između kulturno različitih grupa, da redefiniše i preoblikuje znanje van formalnih učionica i da kritički ispita, kako se obrasci prakse u oblastima van umetnosti podržavaju kroz umetnost. Takođe, oni igraju ključnu ulogu u povezivanju znanja učenika van učionice, sa znanjem stečenim kroz zvanični nastavni plan i program i o tome, kako to znanje doprinosi formiranju identiteta učenika i nastavnika [11].

Akademija Seneca u Merilendu, SAD, integriše umetnost u svoj nastavni plan i program i u svoje osnovne nastavne planove i programe, kao i podučavanje umetničkih veština i sposobnosti. Njihovo iskustvo zaključuje, da nastava kroz umetnost može vizuelno predstaviti teške koncepte, čineći ih lakšim za razumevanje.

Štaviše, integracija umetnosti sa drugim disciplinama dopire do učenika koji možda nisu angažovani u učionici, dok podstiče kritičko mišljenje, motoričke veštine, jezičke veštine, društvene veštine, donošenje odluka i preuzimanje rizika [12]. Vestlavn Elementari u okrugu Fairfak, u SAD-a, je

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

primer, gde nastavnici koriste pozorište za podučavanje matematike, a ovaj oblik integracije umetnosti postaje sve popularniji u školskom programu.

Nastavnici koriste ples, dramu i vizuelnu umetnost da predaju različite predmete na zanimljiviji način [13]. Ove studije slučaja podržavaju ideju da umetnost uključuje više veština i sposobnosti, a ne skup nepovezanih veština. Oni studentima pružaju autentična iskustva učenja koja uključuju njihove umove, srca i tela. Nekoliko značajnih strana umetnosti opisano je u izveštaju *Šampioni promene* iz 1999. godine [14], koji navodi nekoliko zajedničkih perspektiva, koje proizilaze iz studija sprovedenih od strane poznatih naučnika i služi kao dobar okvir za diskusiju o nizu drugih pitanja u proučavanju umetnosti. Dakle, umetnost može da dopre do učenika, koji inače nisu dostupni, uključujući i one, koji su isključeni iz škola, društvenih institucija i zajednice, kao i one, koji su u opasnosti od teškoća i otuđenja [15].

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Modul 2 – Dobre prakse u obrazovanju

Ovaj modul se fokusira na umetničko znanje, koje proizilazi iz iskustva dobre prakse, sa ciljem da pomogne nastavnicima, da steknu znanja o tehnikama, metodama i kreativnim mogućnostima, kako bi unapredili svoje znanje i povećali svoj umetnički potencijal. Ovaj modul će uključiti predloge najboljih umetničkih praksi dostupnih i odobrenih u nastavnoj praksi sa akcentom na aktivan pristup. Na primer, jedna od dobrih praksi se zasniva na podsticanju kritičkog, ali istovremeno i kreativnog mišljenja (koje se zasniva na stvarnom iskustvu).

Kao što je prethodno navedeno⁷, učenici mogu da istražuju umetnost i kroz STEAM.

STEAM obrazovanje se odnosi na podsticanje mašte i kreativnosti učenika kroz koncept umetnosti. Umetnost, kao pojam, predstavlja liberalnu, jezičku, fizičku, likovnu umetnost, društvene nauke i muziku. Predmeti vezani za umetnost doprinose razvoju veština 21. veka kao što su saradnja, komunikacija, rešavanje problema i kritičko mišljenje. Takođe, izgrađuje fleksibilnost, prilagodljivost, produktivnost, odgovornost i inovativnost učenika. Pored toga, umetnost se bavi istraživanjem i generisanjem načina integracije principa i predstavljanja informacija. Umetnički programi imaju potencijal da poboljšaju pamćenje i koncentraciju učenika, poboljšaju donošenje odluka, poboljšaju samopoštovanje, ali i podstaknu disciplinu.

Najbolje umetničke prakse kroz STEM

Umetnost je otkrivanje i stvaranje genijalnih načina rešavanja problema, integrisanja principa i predstavljanja informacija. Dodavanjem elemenata umetnosti razmišljanju zasnovanom na STEM, učenici mogu da koriste obe strane svog mozga – analitičku i kreativnu – da razviju najbolje mislioce sutrašnjice.

Umetnost čini STEM teme zanimljivijim - čak i za decu koja misle da ne vole nauku, ili matematiku.

Sama nauka je umetnost. Svi delovi prirode su utkani zajedno u prelepu, *besprekornu 3D tapiseriju*. Ona je složena, ali elegantna i jednostavna. Da bi se shvatio obrazac i kako se sve to uklapa, potrebna je kreativnost. Ponekad je potrebno razmišljanje van okvira. To je slobodoumna, kreativna strana mozga, koja omogućava rešavanje problema i testiranje šta ako...

Zato kreativni ljudi čine velike naučnike i matematičare i tehnološke profesionalce svih vrsta. Oni su inovatori koji udahnjuju život svim oblastima STEM-a. Bez umetnosti teško bi bilo doći do otkrića i napredovanja. Nekoliko umetničkih praksi koje se mogu ugraditi u STEM nastavni plan i program su:

⁷ P.G.M.S.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Strip

Napraviti strip koji podučava sadržaj. Podstaknite učenike da naprave sopstveni digitalni strip, kroz koji će biti objašnjen sadržaj lekcije. Da bi učenici mogli da kreiraju strip, biće potrebno njihovo duboko razumevanje sadržaja koji su potrebni za njegovo kreiranje, a da istovremeno koriste svoju maštu i umetničke veštine. *Pikton je primer aplikacije koja se može koristiti za pravljenje stripova.*

Poster

Napraviti poster za predstavljanje informacija drugim učenicima, ili za događaj u javnoj školi. Kreiranje postera će ponovo primorati učenike da iskoriste svoju umetnost, komunikaciju i kreativnost, kao i tehnološke/digitalne veštine *Figma je primer aplikacije koja bi se mogla koristiti.*

3D Dizajn

Koristiti tehnologije 3D dizajna, kako bi se povećale veštine koordinacije učenika, kao i njihovo razumevanje 3D struktura. *3D Paint ili Tinkercad su dve aplikacije koje se mogu koristiti za 3D dizajn.*

Video

Napravite video koji objašnjava temu, ili predstaviti rad pionira u nauci, ili povećati svest o pitanjima životne sredine, kao što su klimatske promene. Kroz kreiranje videa, učenici će morati da rade na svojoj komunikaciji, saradnji i umetničkim veštinama.

Animaker ili Movie Maker su dve aplikacije, koje se mogu koristiti za kreiranje i uređivanje video zapisa.

Crafts

Koristiti svakodnevne materijale, kao što su testo za igru, ili glinu, kako bi se dizajnirale i konstruisale strukture poput ćelija. Kroz ovakve projekte, učenici rade na svojoj mašti i umetničkim veštinama, a takođe razvijaju veštine kritičkog mišljenja kroz proces odlučivanja o najboljim materijalima, koji će se koristiti u skladu sa projektom koji je u toku.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Najbolje prakse u obrazovanju⁸

U srednjoj školi, IEN CID, postoji duga tradicija korišćenja umetnosti za rad na globalnim projektima, koji imaju za cilj da prenesu upotrebu umetnosti u druge oblasti obrazovanja, posebno međunastavno znanje, i da stimulišu kritičko i kreativno mišljenje.

Časovi likovne kulture prevazilaze učionicu i učenici aktivno i kooperativno rade na razvoju projekata, koji imaju različite ciljeve, kao što su izražavanje emocija, ideja, razmišljanje o društvenim, ili političkim problemima, stvaranje svesti o rodnom nasilju, rasizmu i tako dalje.

Evo nekoliko primera najboljih praksi, koje su se godinama razvijale u srednjoj školi IEN CID:

Dobra praksa 1: Dizajniranje i izgradnja "falla"

Šta je "falla"?

Fallas je tradicija Valensije koja je postala nematerijalno kulturno nasleđe Uneska 2016. <https://ich.unesco.org/en/RL/valencia-fallas-festivity-00859>

Festival FALLAS u Valensiji od 14. do 19. marta je proslava rituala i tradicije, koje uključuju stvaranje i uništavanje vatrom centralnog elementa, „fala“ spomenika. Fallas komisije u svakom naselju stvaraju spomenik velikih razmera, ili "fala", oko kojeg se izvode rituali.

„Fala“ je efemerna konstrukcija koju su u periodu od nekoliko meseci do festivala gradili umetnici i zanatlije iz Falasa (slikari, vajari i stolari) i spaljena je do pepela na lomači na Dan Svetog Josifa, 19. marta, koji simbolizuje dolazak proleća. Sam spomenik „fala“ ima satirični karakter i omogućava društvenu, kulturnu i moralnu kritiku.

Kulturni smisao paljenja spomenika je oblik pročišćavanja, prolećnog čišćenja i društvene obnove. Karikaturalne figure zvane „ninoti“ uključene u „falu“ deluju kao žrtvena jagnjad valensijskog društva. Njihovo uništenje vatrom simbolizuje obnovu društvenog života. Ovaj element deluje kao identifikator, koji pomaže stanovnicima Valensije, da ojačaju društvenu koheziju, kod kuće, ili gde god da se nastanu kao emigranti. To im daje osećaj identiteta na koji su ponosni.

Umetnički spomenik "fala" promoviše komunikaciju i dijalog među građanima.

Predlog - „svetionik izbeglica“

Prateći tradiciju Valensije, svake godine se u školi razvija multidisciplinarni projekat, dok se gradi godišnji „falla“ spomenik u IES CID. Ovaj projekat uključuje sva odeljenja u školi, Istoriju, Ekonomiju, Valensiju, Engleski, Tehnologiju, Likovno, Muzičko i Matematiku.

Zbog pandemije COVID-19, poslednji projekat koji je urađen bio je u školskoj 2019-2020. godini.

Sam spomenik je bio ogroman svetionik, dvorište je predstavljalo zlo i napravljeno je mnogo čamaca u boji kako bi simbolično kreirali saobraćaj kroz Mediteran, migracije i prihvat (Slika 2). Ceo projekat je obuhvatao nekoliko faza od preliminarnog istraživanja različitih subjekata do praktična realizacija Fale.

⁸ IES CID Campeador

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Slika 2. Brodići u boji

METODA

Glavni ciljevi su bili:

- Promovisati vrednosti tolerancije, poštovanja i jednakosti;
- Upoznati uzroke trenutnih migratornih kretanja;
- Ceniti fale i njihove zanatske procese, koji su nematerijalno nasleđe čovečanstva;
- Planirati projekat i upoznati njegove faze i procedure
- Raditi na umetničkom stvaralaštvu iz zapremine i prostora;
- Primeniti odnose boja sa estetskim kriterijumom;
- Kreirati tekstove, koji prate slike na osnovu određene teme.

Faze projekta su:

- Stvaranje neophodne strukture za pravljenje "Falla",
- Farbanje, kreiranje prostorne koncepcije trodimenzionalnih elemenata, (Slika 3),
- Studija konkretnih migracija, slučaj španskih republikanskih izbeglica i prognanika za vreme Frankovog režima,
- Etičke i filozofske implikacije aktuelne migracione krize uspona totalitarizama i fašizma na svet,
- Proučavanje socio-ekonomskih uzroka trenutnih migracija,
- Obrada poetskih tekstova na temu migracija za upotrebu na plakatima „Fale“,
- Kreiranje slogana protiv ksenofobije,
- Muzički koncert koji prati zabavu „Crema“ ili spaljivanje „Falla“ (Slika 4).

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Slika 3. Kreiranje prostorne koncepcije trodimenzionalnih elemenata

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Slika 4. "Svetionik izbeglica"

PREDNOSTI

„Falla” te godine je imala za cilj da postane sredstvo za razmišljanje o jednom od najvećih izazova našeg vremena, a to su ljudske migracije i suživot u našem društvu, a sve posmatrano iz različitih oblasti (Slika 5). Da bi to uradili, studenti su morali da istraže aktuelne procese trgovine ljudima izazvane socio-ekonomskim razlozima, kao i njegove filozofske implikacije i istorijsku ili književnu pozadinu. Okvir Sredozemnog mora i ose sever-jug podstakao je kulturnu razmenu, mešanje kultura i okupljanje tradicija i običaja od početka ljudske civilizacije. Radilo se o promišljanju i razumevanju, razbijanju mitova i stvaranju vrednosti tolerancije suočenih sa usponom totalitarizama i ksenofobičnih pokreta u svetu.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Slika 5. "Falla"

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Dobra praksa 2: Prostor poezije

PREDLOG – PROSTOR POEZIJE IES CID Namenjen srednjoškolcima

Slika 6. IES Cid Campeador

Ovaj projekat je organizovao nastavnik fizičkog vaspitanja, koji je koordinirao grupom učenika ove škole. Sastojao se od konsolidovanja grupe učenika sa željom da učestvuju u Gimnaziji i da dele impresije kroz čitanje, slušanje i pisanje poezije (Slika 6). Projekat je zamišljen kao način jačanja lične komunikacije i kreativnih kapaciteta učenika ne iz učionice, već iz njihovog izbora i želje da učestvuju u srednjoj školi i u svom komšiluku, čitaju i unapređuju svoj život i živote svi ljudi koji koegzistiraju ovde i sada.

METODA

Aktivnosti organizovane u prostoru poezije IES CID 3F bile su:

- Priprema poetskih recitala,
- Vođenje poetskih recitala na određene dane na temu, ili kao omaž pesniku (Slika 7),
- Predstavljanje knjiga poezije,
- Poziv pesnika da učestvuju u pesničkom prostoru i 3 F,
- Radionica pisanja aktivnosti čitanja i pisanja poezije,
- Publikacija u časopisu IES Cid Campeador,
- Saradnja sa koordinatorom Plana promocije čitanja i koordinacija sa bibliotekarom i nastavnicima.

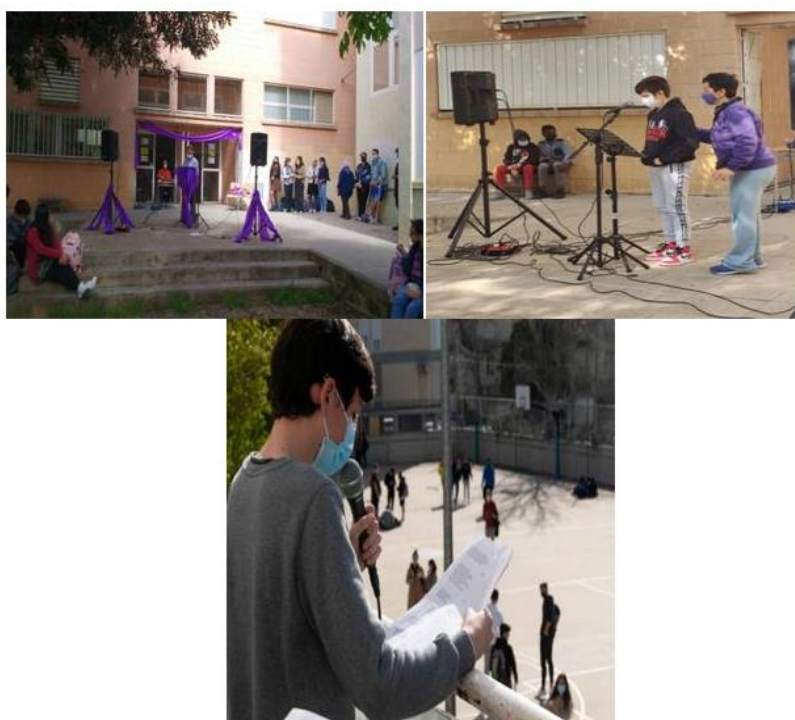
UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

PREDNOSTI

Projekat pruža zajedničke trenutke učenja za učenike koji se suočavaju sa novim izazovnim i obogaćujućim iskustvima. Ovaj pristup jača aspekte ličnosti učenika kao što su njihove komunikacijske veštine, njihova kreativnost, njihovo samopoštovanje. Takođe poboljšava njihovo samopouzdanje i pomaže im da izraze svoje emocije. S obzirom da su ove aktivnosti otvorene za komšiluk, one takođe imaju uticaj na područje kroz saradnju sa Komšijskim i kulturnim društvom koje nudi svoje objekte za nastup učenika. (Slika 8).

Slika 7. Vođenje poetskih recitala

Slika 8. Nastupi učenika.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Dobra praksa 3: Muzika i vizuelna umetnost

PREDLOG - Batukada i koncerti

Muzika je još jedna umetnička disciplina koja se takođe predaje u IES CID. Muzički odsek već više od deset godina organizuje različite aktivnosti. U ovim aktivnostima učestvuju svi učenici, od koncerata u određenim prilikama tokom školske godine, batukadama, ili u saradnji sa pozorišnim grupama, koje formiraju različite grupe instrumenata za svaku priliku (Slike 9a i 9b).

Slika 9a. Različite muzičke discipline u IES CID

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Slika 9b. Različite muzičke discipline u IES CID

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Dobra praksa 4: Foto konkurs

PREDLOZI – Razvijanje svesti o prekomernoj upotrebi plastike

Još jedan projekat koji kombinuje umetnost i društvenu svest je fotografski konkurs na kome je jedna od nagrada rezervisana za najbolju fotografiju vezanu za problem plastike.

METODA

Fotografije se dostavljaju koordinatoru. Učenici treba da snime fotografije koje pokazuju problem plastike, reciklažu, smanjenje njene upotrebe itd. Nakon što se sve fotografije pošalju, učenici i nastavnici glasaju za najbolju fotografiju *Relearn Plastics projekta*. Nagrada se sastoji od kompleta školskog pribora napravljenog od recikliranog materijala. Prva nagrada ove godine je za fotografiju „Genocid plastikom“ (Slika 10).

Slika 10. "Plastični genocid"

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Dobra praksa 5: Art against gender violence

Predlog - projekat prevencije rodnog nasilja

Srednja škola IES CID Campeador razvija projekat za sprečavanje rodnog nasilja sa sledećim ciljevima:

- Da promoviše akcije podizanja svesti obrazovne zajednice za prevenciju rodnog nasilja,
- Da analizira i objasni seksualne stereotipe,
- Da bi se eliminisali seksualni stereotipi,
- Da postanu svesni veličine problema nasilja nad ženama i posledica, koje ono ima na njihove živote,
- Promoviše neophodne promene u obrazovnoj zajednici za sprečavanje nasilja nad ženama i jednoglasno odbacivanje i prihvatanje.

METODA

Način rada na ovim ciljevima je kroz umetnost sa predmetom plastičnog i vizuelnog obrazovanja. Svake godine 25. novembra, na dan Međunarodnog dana nasilja nad ženama, učenici na času likovne kulture razvijaju umetničku instalaciju pod koordinacijom nastavnika (Slika 11).

Sav ovaj rad podržavaju i ostala odeljenja, koja predlažu paralelne aktivnosti, kako bi pomogli učenicima da razmisle o ovom pitanju. U školi postoji i koordinator za ravnopravnost, koji radi zajedno sa nastavnikom likovne kulture i dopunjuje projekat.

PREDNOSTI

Svi učenici imaju koristi od ovog godišnjeg projekta, oni koji razvijaju umetničko delo, kao i oni, koji mogu da ga cene, kada se izlaže. Ovaj rad pomaže učenicima, da imaju čistu savest o ovom ozbiljnom problemu i da budu svesni signala, koji mogu dovesti do nasilja nad ženama. Jedna od direktnih koristi je stvaranje grupe učenika, koji formiraju Komisiju za ravnopravnost, gde se redovno sastaju i diskutuju o različitim aspektima u vezi sa prevencijom nasilja nad ženama i promocijom ravnopravnosti, kao jednom od načina, da se okonča ova društvena pošast.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Slika 11. Umetnička instalacija za 25. novembar Međunarodni dan nasilja nad ženama

Metode učenja kreativnog mišljenja

Mnogo se priča o značaju kreativnosti, ali nažalost, još uvek ima škola u kojima se to ne zna i ne primenjuje. Nastava zasnovana na kreativnosti bliža je učenicima i kvalitetnija od tradicionalnih nastavnih metoda. Veruje se da svako ima kreativni potencijal, koji treba razvijati od malih nogu. Tradicionalno obrazovanje je više usmereno na društvo, nego na potrebe deteta. Za razliku od ove vrste učenja, kreativno učenje ima sličnosti sa učenjem, koje se zasniva na punoj svesti, kada je um otvoren za novo i drugačije, kada je učenik aktivan i razmišlja dok uči, tako da se angažuju viši mentalni procesi [16].

Kreativna nastava je ključ za rešavanje mnogih problema u obrazovanju, jer sadrži kreativne i eksperimentalne metode učenja, koje će omogućiti učenicima, da razviju sopstveno mišljenje i budu originalni. Svaka škola treba da ima kreativno-inovativnog pedagoškog stručnjaka, sa veoma širokim spektrom interesovanja, ambicija, sposobnosti i kreativnosti.

Kreativno mišljenje je kompetencija za generisanje raznovrsnih, ili kreativnih ideja, ali i instrument za procenu i unapređenje ideja. Jačanjem kreativnih kompetencija učenici su u stanju da efikasno rešavaju realne probleme, ali i da ostvare značajan napredak u znanju i efektivnom izražavanju mašte.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Kreativno mišljenje je ključni element svih obrazovnih reformi do 2030. godine, jer je ideja ključna stavka za rešavanje različitih problema i izazova, što dovodi kreativnost u korelaciju sa veštinama rešavanja problema. Brojni psiholozi tvrde, da je kreativnost veština koja se može razvijati u školskom okruženju uz vežbu i podsticaj, pa se na osnovu toga razlikuju tri vrste kreativnih pristupa [17]:

1. Kreativnost kroz dizajn i njegov doprinos predstavlja razvoj kreativnih iskustava i angažmana za decu/učenike;
2. Kreativnost kroz proces nastoji da praktične aktivnosti pretvori u nezaboravna iskustva za učenike, zaobilazeći tako tradicionalne nastavne stilove i
3. Kreativnost kroz ishode podržava ideju da je osnaživanje učenika kroz jačanje njihovih veština siguran put ka njihovoj ispunjenoj budućnosti.

Da bi kod učenika razvijao kreativnost, nastavnik mora: na svaki susret sa učenicima dolaziti sa novim scenarijima i novim nastavnim materijalima, stalno da uči i usavršava se, uvek ima nove ideje za zajedničke aktivnosti sa učenicima, prilagođava metodičke scenarije sa konkretnim učenicima i prati stručnu i naučnu literaturu.

Metode i tehnike kreativnog načina življenja

Kreativni život se može definisati kao sposobnost razumevanja međuljudskih i intrapersonalnih odnosa na način koji olakšava i poboljšava kvalitet ovih odnosa. Uslovi kreativnog načina života uključuju (a) motivaciju (b) vrednosti i karakter (c) otvorenost za nove ideje i nove oblike delovanja; i (d) kompetencije razvijene kroz šegrtovanje, ljubav prema poslu i posvećenost odgovarajućem idealu [18]. Metodologije i tehnike za promociju kreativnog načina života ispitane su u različitim aspektima, kontekstu i idejama. Metode i tehnike se obično fokusiraju na razvoj zajednice, sa ciljem da se kultiviše liderstvo u zajednici, agencija i osnaživanje kod pojedinaca [19].

Jedna od metoda za promovisanje kreativnog načina života je pripovedanje. Promovisanjem i prikazivanjem priča i iskustava može se pozitivno uticati na društveni angažman. Priče uključuju emocionalno preuzimanje rizika i psihološku kreativnost, a omogućeno je okruženjem koje se nudi učesnicima. Pripovedanje može da podstakne učenike da budu otvoreniji za nove ideje i nove oblike delovanja, a može se koristiti i kao metod za borbu protiv rasizma i drugih oblika maltretiranja u školama [20].

Pojam i metodologija »živih« laboratorija, može se primeniti na kreativan način življenja [21]. Živa laboratorija je okruženje u kojem se učesnici obično uključuju u inovacije i razvoj i smatra se načinom za suočavanje sa izazovima inovacija sa kojima se suočavaju pružaoci usluga informacionih i komunikacionih tehnologija (IKT).

Žive laboratorije su tako izazvale veliko interesovanje za oblast IKT u poslednjih nekoliko godina, a data metodologija se može primeniti i u školskim sredinama [22].

Žive laboratorije se mogu koristiti kao iskustvo i eksperimentisanje sa teškim predmetima u školama, kao otvorene platforme za inovacije, kao i u cilju razmene ideja, misli i praksi, za izlaganje različitih aplikacija i metodologija korisnicima. Učionice se mogu koristiti kao žive laboratorije, koristeći

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

digitalne alate, povećavajući motivaciju učenika i podstičući ih da preuzmu nove oblike delovanja u različitim predmetima [23].

Metode i tehnike kreativnog načina nastave

Obrazovanje za aktivno građanstvo je ključna misija za društvo i institucije, ali i dalje ima mnogo slabosti i suočava se sa različitim preprekama: pre svega, obično mu nedostaje vrsta narativa, koji može da angažuje ljude, kao i dimenzija ličnog i direktnog iskustva. Takođe, ne uspeva da prevaziđe psiho-emocionalne barijere za promene ponašanja i tako dalje. Umetnost može biti ključ za prevazilaženje ovih barijera i omogućavanje efikasne komunikacije. Konkretno, vizuelna umetnost, korišćenje emotivnijeg i lično relevantnog jezika, može pomoći da se premosti jaz između naučnih informacija i lične odgovornosti. Narativni filter omogućava da se eksperimentiše sa mogućim scenarijima i da se lakše zaobiđe predsudski otpor i favorizuje izmeštanja u poređenju sa konsolidovanim uverenjima.

Štaviše, narativni jezik je uvek pomagao da se definišu etički i vrednosni kriterijumi, koji pomažu u vođenju ponašanja u društvenom životu. Takođe promoviše kulturna iskustva, sa ciljem da se promeni način nastave i učenja kroz umetnost [24].

Caterall i saradnici su pronašli dokaze, koji podržavaju pozitivne odnose između umetnosti i nauke na sledeći način:

- Drama razvija jezičke i pismene veštine višeg reda;
- Muzika poboljšava učenje jezika;
- Muzika poboljšava prostorno rezonovanje;
- Umetnička iskustva razvijaju veštine pisanja; i
- Umetnička iskustva razvijaju pismenost i veštine računanja.

Neke reference i najbolje prakse mogu se pronaći na sledeći način:

1. „Primena šest šešira za razmišljanje i tehnike SCAMPER-a: primeran slučaj“ objavljeno u *Mevlana International Journal of Education (MIJE)*. Ova metodologija i analiza sprovedena je u školskoj 2012-2013. godini u sedmom razredu srednjeg obrazovanja u okrugu Bejkoz u provinciji Istanbul (Turska). Prosečna starost učenika je bila 13 godina. Studijsku grupu činilo je ukupno 20 studenata, 10 devojčica i 10 dečaka. U ovom radu sprovedena je analiza zasnovana uglavnom na posmatranju, otvorenoj formi pitanja, dok su intervjui korišćeni kao sekundarni izvor podataka. Korišćena metodologija studentima pruža alate kao što su *The Six Thinking Hats* i SCAMPER tehnike i kao rezultat toga, uočeno je da su učenici napravili poboljšanje u poređenju ekosistema u smislu biodiverziteta i klimatskih karakteristika.
2. Doživljaj prirodnog okruženja kroz AEE. Kreiranje "malog-ja" sa glinom. Ovaj rad je zasnovan na iskustvima Jan Van Boekel, stručnjaka za učenje životne sredine zasnovano na umetnosti i ima za cilj da razotkrije, kako iskustvo kroz umetnost i prirodu može da se poveže sa unutrašnjim delom nas samih aktiviranjem svesti i posvećenosti okruženje i otkrivanje novih veština i sklonosti. Jedan od razloga za aktivnost „malo-ja pravi“ je i da se istraži, da li iskustvo sa prirodnim materijalom poput gline na neki način poboljšava osećaj povezanosti sa prirodnim

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

svetom. Štaviše, saznanje da li treba razviti takav odnos kroz proces umetničkog stvaralaštva donelo bi sa sobom i nova iskustva učenja.

3. Pozorište kao obrazovno sredstvo podizanja ekološke svesti. Ovaj modul predstavlja istraživanje koje su sprovedeli E. Andrikopoulou i K. Koutroub sa Univerziteta Harokopio (Grčka). Opisano je sprovedeno istraživanje i njegovi glavni rezultati, kako bi se pokazala efikasnost upotrebe pozorišta u ekološkom obrazovanju.

S druge strane, istraživaće se i razvijati niz inovativnih alata u kojima će se moći korak po korak naučiti konstrukcija efikasne narativne strukture, koja će preneti sadržaj ovog projekta. Upotreba tehnologije u učionici mogla bi pomoći da se učenici angažuju sa različitim vrstama traženja i da se stvori okruženje učenja zasnovanog na aktivnostima. To čini sadržaj učionice zanimljivijim i treba da učini učenje zabavnim. Za nastavnike, tehnologija nudi inovativan skup resursa koje mogu koristiti u zavisnosti od potreba učenika. Današnja tehnologija zapravo daje nastavnicima širom sveta brojne inovativne alate za razvoj nastavnih metoda, kao što su:

1. Unakrsna nastava: Ovde se učenje odvija u neformalnom okruženju kao što su klubovi za učenje posle škole, ili kroz obrazovna putovanja u muzeje i izložbe. Nastavnik može povezati sadržaje sa iskustvima koja učenici imaju. Ova nastava je dodatno poboljšana dodavanjem istraživačkih pitanja u vezi sa predmetom. Učenici zatim mogu da dodaju diskusije u učionici kroz beleške sa izleta, fotografske projekte i druge grupne zadatke u vezi sa izletom.
2. Nastava kroz pametne table: Pametne table su efikasan način da se pomogne učenicima i dovede iskustvo nastave na dublji nivo angažovanja i razumevanja. To čini sadržaj interaktivnim i vizuelnim. Ovi alati transformišu nastavno iskustvo u interaktivno i saradničko iskustvo, dok nastavnici koriste dinamički multimedijalni sadržaj, kako bi pomogli da se tema efikasnije prenese učenicima i učini je vizuelnim i zanimljivim iskustvom.
3. Nastava kroz okretanje učionica: Zahvaljujući ovoj tehnici, učenici postaju aktivni učesnici procesa učenja tako što se odgovornost učenja prebacuje na njih. Od nastavnika se zahteva da se prepuste ulozi dobavljača resursa, a da sami učenici preuzmu odgovornost za prikupljanje konceptata i informacija. Koristeći različite tehnološke alate, učenici se podstiču da grade znanje, popunjavaju praznine u informacijama i sami postavljaju argumente kada je to potrebno. Na ovaj način učenici se više udubljuju u predmet, više se interesuju i bolje uče. Ovaj metod nastave promovise samostalno učenje.
4. Nastava kroz saradnju: Još jedan inovativni metod podučavanja uključuje podsticanje saradnje učenika na različitim projektima. Nastavnici mogu pomoći u negovanju ove veštine u učionici, omogućavajući učenicima da uče i rade u grupama. Na primer, zadavanjem grupnih domaćih zadataka, ili podsticanjem učenika da rade zajedno na predstavama, prezentacijama i drugim izveštajima. Timski rad je takođe veoma potrebna meka veština u nastavnim planovima i programima u svetu rada danas. Danas se saradnja kao oblik nastave sve više prihvata kao moćno nastavno sredstvo, gde je ponovo odgovornost na grupi učenika, gde su edukatori ti, koji imaju ulogu vodiča, mentora, supervizora. Takođe ovaj vid nastave uči učenike empatiji, veštinama pregovaranja, timskom radu i rešavanju problema.
5. Nastava kroz virtuelnu stvarnost: Tehnologija virtuelne stvarnosti podrazumeva pomoć učenicima da uče kroz interakciju sa 3D svetom. Tehnologija virtuelne stvarnosti nudi studentima

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

dragocenu priliku da uče na impresivan način, koji može da ostavi trajan utisak u njihovim umovima. Ovaj vid čini učenje zabavnim i pomaže učenicima, da zadrže gradivo duže vreme – što je najvažnije, kada se razmatraju efikasne metode podučavanja u učionici.

6. Nastava putem računarstva u oblaku: Uvođenje tehnologije u učionicu omogućava nastavnicima da eksperimentišu sa inovativnim metodama nastave. Upotreba računarstva u oblaku je jedan takav metod, gde nastavnici mogu da sačuvaju vitalne multimedijalne resurse u učionici, kao što su planovi lekcija, beleške, audio lekcije, video snimci i detalji o zadacima u oblaku učionice. Učenicima tada mogu pristupiti iz udobnosti svojih domova, kad god je potrebno, vraćajući učionicu učenicima jednim klikom. Takođe, osigurava da učenici koji su propustili časove uvek budu obavešteni. Ovaj veb alat definitivno može pomoći u širenju digitalne pismenosti.

Eklektičan pristup omogućava nastavnicima da apsorbuju i unaprede najbolje tehnike metoda podučavanja jezika u svojim učioničkim procedurama, koristeći ih da bolje uključe svoje učenike u bilo koje pripovedanje. Kao što se vidi, nastavnici mogu koristiti različite nastavne metode. Oni mogu implementirati bilo šta iz različitih resursa, za koje se smatra da će biti korisniji i efikasniji za sve pojedinačne učenike.

Kreativan nastavnik je takođe neko ko može efikasno da koristi alate, koji su na raspolaganju na eklektičan način u zavisnosti od ciljeva časa, potreba učenika, preferencija i stilova učenja, uzimajući u obzir kontekst i dostupnost nastavnog materijala.

Evo liste osnovnih kreativnih nastavnih elementa i pristupa, koji mogu poboljšati angažovanje učenika na temi časa:

- Lični element: Aktivnosti koje povezuju svakodnevni život i brige učenika.
- Element radoznalosti: Aspekti aktivnosti koji su novi i drugačiji, ili potpuno neočekivani— Ključno je učiniti učenike radoznalim. Aktivnosti koje se tiču dvosmislenih, problematičnih, paradoksalnih, kontroverznih, kontradiktornih, ili neskladnih materijala zaista mogu podstaći radoznalost. Element fantazije takođe može biti veoma koristan.
- Zanimljiv sadržaj: Teme koje učenici već smatraju zanimljivim i koje bi mogli sami da istraže van časa, kao što su priče o sportu, popularnim temama, trendovima i zabavi.
- Individualni izbor: Aktivnosti koje učenicima daju lični izbor i odgovornost.
- Aktivnosti koje podstiču preuzimanje rizika: Nije uvek lako angažovati mlade studente zbog stidljivosti. Zatim, učenici treba da budu podstaknuti od strane svojih nastavnika, da učestvuju u bilo kojoj aktivnosti u učionici, bez obzira na njihov nivo.
- Aktivnosti koje podstiču originalne misli: Dobro je uvek podsticati lični i individualni odgovor na ono što je razred analizirao.
- Izazov: Aktivnosti u kojima učenici rešavaju probleme, otkrivaju nešto, prevazilaze prepreke i pronalaze informacije.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Najbolje prakse u obrazovanju

Dostupni predlog najboljih umetničkih praksi zasnovan je na podsticanju kritičkog i kreativnog razmišljanja i na stvarnom iskustvu. U umetničkim gimnazijama učenici srednjih škola uče ples i pozorište. Neki elementi plesnog i pozorišnog procesa mogli bi se preneti i u druge programe srednjeg obrazovanja, gde je ova kreativna oblast nedovoljno zastupljena u nastavnom planu i programu.

Kao primer dobre prakse, predstavljamo kurs Kreativne radionice u okviru kojeg se sprovodi takozvana Pozorišna laboratorija i improvizacija, koja se realizuje u programima umetničkih gimnazija u Sloveniji. Sadržaj je sažet iz nastavnog plana i programa Kreativne radionice i preporuka za implementaciju.

Didaktički i metodički elementi u nastavi plesa u programu Umetničke gimnazije - Preporuke za realizaciju

Prvi period Pozorišne laboratorije usmeren je na oslobađanje tenzija i postizanje kreativnog stanja duha. To će se postići postepeno kroz opuštanje, igru, a zatim improvizacione scene. Slično tome, počinjemo od improvizacije pokreta i dalje se nadograđujemo kompozicijom, koja je svesna izgradnja na kreativnoj mašti, odabranim idejama i materijalima za ples. Jedan od pravaca u okviru kursa posvećen je fundamentalnijem odnosu između plesa i muzike, koji se takođe može proizvoljno postaviti u prve tri godine kursa.

U početnom periodu završne godine studenti ulaze u završnu fazu kreativnog procesa programa: od pripreme (improvizacija pokreta na osnovu plesnih tehnika) preko istraživanja (pozorišna laboratorija, improvizacija i kontakt improvizacija) do svesnog odabira i formulisanja ideja (kompozicija i interpretacija) i oblikovanja (koreografija i interpretacija). Ovaj period je posvećen objektivizaciji i konceptualizaciji sopstvenog gradiva učenika.

U koreografsko-interpretatorskoj radionici učenici kreiraju sopstvene koreografije (originalni solo) i saraduju sa drugovima iz razreda kao tumači (grupna koreografija). Koordinacija između različitih sadržaja radionice je neophodna u nastavi ovog predmeta. Prelazi sa jednog na drugi treba da budu logični i da se nadovezuju jedan na drugi.

Tako iz pozorišne laboratorije, kroz improvizaciju, kompoziciju i koreografiju, se daje holistički pogled na stvaralački proces. Improvizacija je prisutna sve četiri godine i prema tome se koristi i nadograđuje, zavisno od različitih stimulansa (sadržaja i pokreta) i teme (različiti mediji, međupredmetne veze):

- Nastavnici stvaraju situacije u kojima je učenik stimulisan da spontano reaguje na spoljašnji ili unutrašnji stimulans, da brzo reaguje i donosi odluke; uspostavljamo metode i uz pomoć različitih zadataka i uputstava stvaramo prostor za traženje pokretnog materijala, upotrebu rekvizita, narativni pokret, apstraktni pokret;
- Težina, centar tela, periferna pažnja, kreativna saradnja sa partnerom, istraživanje prostora i njegovih zakonitosti;

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

- Veze između pokreta, plesa i zvuka, muzike, tišine; korišćenje pokreta kao osnove za pronalaženje već postojećeg muzičkog sadržaja ili za stvaranje sopstvenog ritmičkog i melodijskog sadržaja;
- Improvizovati na muzičkoj osnovi i kasnije stečeno gradivo organizovati u plesnu kompoziciju prema strukturi muzike, ritmu, tempu, melodiji;
- Improvizacija na glasovnoj i zvučnoj osnovi, istraživanje i stvaranje pokretnog materijala uz pomoć glasa, ritma, dinamike, trajanja; uticaj glasa na spoljašnje i unutrašnje kretanje; istraživanje daha kao pokretača pokreta;
- Konceptualizacija koreografskih postavki, repertoara, interpretacije, nadogradnja znanja o tome kako se dizajnira i strukturira ples;
- Korišćenje različitih predmeta, rekvizita i upoznavanje sa drugim medijima;
- Veza između strukture kretanja snimljenih na video snimku; osnove plesnog videa;
- Priprema i produkcija plesnog videa.

Pozorišna laboratorija i improvizacija

Teatar Lab nudi studentima aktivno iskustvo izvođenja, razvijajući veštine potrebne za kreiranje pozorišnih scena kroz žanr improvizacionog pozorišta. Pristup se nadovezuje na mogućnosti maštovitog kreiranja scenske stvarnosti, zasnovane na ličnoj perspektivi. Studenti stiču temeljno glumačko iskustvo, upoznaju scenski prostor i zakonitosti glume u njemu, razvijaju scensko prisustvo (prisustvo), proširuju svoje maštovite, estetske i intelektualne vidike, osposobljavaju se za kritičko-analitičnost i za kreiranje sopstvenog pozorišnog, performansa, idejni i estetski svet. Pozorišna predstava dozvoljava i zahteva stalnu posvećenost i ličnu slobodu, i povećava lične kapacitete za iskustvo na fizičkom, emocionalnom i intelektualnom nivou.

Sadržaj:

- 1. Relaksacija:** fizička i mentalna relaksacija. Strah i napetost potiskuju mentalne i fizičke procese i sprečavaju izvođača da dostigne kreativno stanje duha.
- 2. Zvuk i pokret:** pratiti spontani impuls, pratiti ga i razvijati. Razvijajte ideju, emociju i akciju kroz zvuk i pokret. Vežba podstiče preuzimanje rizika i razbijanje sopstvenih uobičajenih obrazaca.
- 3. Predstavite se:** budite ispred drugih, ovde i sada.
- 4. Igre:** u njima igrač izražava svoje životno iskustvo i povezuje ga sa maštom.
- 5. Scene:**
 - a) Tiha (zamišljena scena): psihofizička radnja namenjena oslobađanju tela u akciji i kretanju.
 - b) Savremeni i klasični dramski pisci: analiza teksta, psihofizička radnja, unutrašnji monolog i podtekst. Ove vežbe omogućavaju organski doživljaj reči i misli u vezi sa čulima). Moguće su različite vežbe u vezi sa tekстом, usmerene na oslobađanje samog teksta, radnje i pokreta.
- 6. Improvizacija** (verbalna i pokretna): polazna tačka je zamišljena scena na koju treba odgovoriti; to je faza rada sa tekстом i takođe mogući pristup. Ovo pomaže učeniku da razvije maštu i inventivnost.
- 7. Poznaje pravila improvizovanih disciplina** i zna da u njima glumi/izvodi scenski zadatak i takmiči se sa ostalim učenicima na improvizovanom takmičenju ili u rešavanju scenskog zadatka.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Na ovim vežbama razvijaćemo koncentraciju učenika, znanje o sebi, drugima, svom okruženju i širem kontekstu. Naglasićemo njihovu sposobnost formiranja sopstvenih ideja, slobodu preuzimanja rizika, prilagodljivost promenljivim situacijama i trenucima, uklanjanje stereotipa, mehanike i razvoj svesti i svesnog delovanja.

Ples i muzika, pokret i glas

Ovaj deo radionice posvećen je praktičnoj primeni, istraživanju i izgradnji znanja o osnovnim muzičkim principima sa časova muzike kako bi se polaznici razumeli i osetili muzikalnost i ples u telu:

- Svest o kretanju u odnosu na dah i glas;
- Izraziti i razviti sopstveni ritmički impuls;
- Traganje za odgovarajućim muzičkim sadržajem na pokretnoj osnovi (odgajano na radionicama improvizacije i kompozicije);
- Povežite različite muzičke strukture sa plesnim materijalom i kreirajte sopstvenu plesno-muzičku kompoziciju;
- Koristite muzičku pozadinu da istražite i razvijete sekvencu pokreta;
- Istražite veze između ritma i dinamike u muzici i plesu i razumete element vremena u pokretu, muzici i kompoziciji;
- Razume muziku kao dopunu ili poboljšanje plesne kompozicije;
- Upoznati kompatibilnost osnovnih pojmova muzike sa pojmovima plesnog rečnika;
- Koristite istorijski pregled muzike da biste paralelno istražili istorijski razvoj savremene plesne umetnosti.

IMPROVIZACIJA KONTAKTOM

Osnovne smernice za samootkrivanje:

- Pojedinačni delovi tela;
- Pokret i mir, različita dinamika i kontrasti;
- Težina tela, van ravnoteže;
- Oblik;
- Dvo- i trodimenzionalnost, nivoi;
- Pravci u prostoru;
- Brzina, vreme;
- Ritam, melodija;
- Energetski potencijal.

Smernice su osnova za samootkrivanje i istraživanje kao pojedinca, dua i grupe. Postepenim uvođenjem vežbi u parovima i grupama razvijamo kontaktnu improvizaciju i njene osnovne elemente (praćenje, podrška, povlačenje, guranje, vođenje, neutralizacija, ritmičko suprotstavljanje itd.).

Sadržaj:

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

1. Opuštenost i poverenje: vežbe koje imaju za cilj izgradnju odgovornosti prema partnerima, kreativnu atmosferu i budnost.
2. Pojedinac, par, grupa: koristimo fizičku formu (npr.: kontakt između partnera, početni položaj u prostoriji i sl.), istraživanje osnovne smernice (gore pomenute) ili neki drugi stimulans (književni rad, fotografija, itd.) rečenica, reč, film itd.) kao osnovno uputstvo za učenike u ovim različitim vežbama (u zavisnosti od pristupa nastavnika).
3. Čula: određuju kvalitet opažanja a samim tim i reakciju koja se izražava u pokretu. Vežbe se moraju izvoditi na takav način da isprovociraju pojedinca da koristi spoljašnji stimulans kao motivaciju za kretanje.
4. Elementi kretanja: obrada i istraživanje prostora, vremena, kretanja i njegovih kvaliteta.

Kompozicija

Kompozicija kao složeniji pristup stvaralaštvu nadovezuje se na pozorišnu laboratoriju, improvizaciju, kontakt improvizaciju i plesno-muzičku radionicu. Prilikom kreiranja kompozicije void se računa o elementima konstrukcije i načinu na koji se elementi rade i sklapaju:

- Motiv, uspostavljanje odnosa;
- Ponavljanje;
- Varijacije i kontrasti;
- Apek;
- Proporcija i ravnoteža;
- Tranzicija;
- Logički razvoj;
- Jedinstvo.

Sadržaj:

Primer za istraživanje kompozicije koja može biti dizajnirana za pojedince, parove ili grupe:

1. Osnovni motiv razvijen u temu koristeći gore navedene elemente konstrukcije.
2. Varijacije osnovne teme:
 - Korišćenje obeležja radnje (npr.: obe strane tela, različiti delovi tela, dodaci osnovnoj radnji: skokovi, iskori, obrti, tok, oduzimanje delova teme, simetrija-asimetrija);
 - Korišćenje različitih kvaliteta (ponavljanje, promena brzine, težine, vremena, protoka, kontrasta);
 - Korišćenje prostornih obeležja i rekvizita;
 - Uspostavljanje odnosa.
3. Ponavljanje: u radu sa grupom, ponavljanjem tema i motiva, razvijamo aspekte vremena (simultanost, kanon) i prostora, tehničko i estetsko savršenstvo.
4. Fraziranje motiva, deonica i oblikovanje (akcent na ritmu).

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

KOREOGRAFIJA I INTERPRETACIJA

U ovom delu radionice, koji je deo edukacije savremenog plesača, cilj je da se pruži prilika pojedincima, koji su zainteresovani za koreografiju. Učenici koji su zainteresovani i talentovani pojedinci moći će da koreografišu sopstvene komade, dok će oni koji su više zainteresovani za ulogu plesača-interpretatora biti uključeni u proces sa druge strane.

U ovoj radionici učenici rade uglavnom samostalno. Ova autonomija ostvaruje glavne ciljeve ove radionice. Svi nastavnici (plesnih tehnika, radionica, teorijskih predmeta, kao i spoljni konsultanti po potrebi) su im na raspolaganju uz stručne savete, uputstva i diskusiju. Bolje koreografije se javno predstavljaju na završnoj manifestaciji; inače se svi izvode na internim školskim prezentacijama. Radionica će takođe razviti individualne veštine interpretacije i dati pojedincu priliku da primeni veštine naučene tokom četiri godine u procesu i na sceni. Prvenstveno je namenjena za rad na završnoj godini školovanja, jer koreografski rad zahteva kompleksno znanje i pristup.

Kada se učenik samostalno bavi koreografijom, fokus je na:

- Istraživanju veze između zvuka, muzike i moguće pratnje;
- Konceptualizacije koreografskih postavki;
- Razvijanje ličnog repertoara;
- Eksperimentisanje sa prostorom, objektima i drugim medijima;
- Učinak (javni ili interni).

PLES I DRUGI MEDIJI

Drugi mediji se mogu koristiti za dopunu procesa kreativne radionice u bilo kom trenutku. Takođe, mediji mogu poslužiti kao podsticaj i inspiraciju za dalja istraživanja, kao i korišćenje različitih pristupa i shvatanja. Oni mogu poslužiti za dokumentovanje, ili eksperimentisanje, npr. da se pokaže stvoreni proizvod iz drugih perspektiva, da se diskutuje i teoretizira, i na kraju, ali ne i najmanje važno, da se ide u korak sa tehnološkim razvojem, bude kritičan i da se analizira.

Izvor: Učni načrt gimnazija: *Ustvarjalna delavnica, Umetniška gimnazija – Plesna smer; Modul B.*

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Modul 3 – Metodološki vodič „Korišćenje umetnosti sa plastikom“

Opšte informacije uključuju:

- **Prenošenje znanja i veština sa nastavnika na učenike, kroz nova, kreativna i stvarna iskustva koja, zauzvrat, motivišu učenike i podstiču ih na svest o problemima sa plastikom. Cilj je negovati metodologiju koja stavlja akcenat na učenike, njihove emocije, iskustva, ideje.**
- **Definisanje tema i sa tim povezanih oblasti opšteg znanja o plastici; podržati učenike da prepoznaju temu u svakodnevnom životu, u svojoj porodici i društvenim kontaktima i da je predstave kroz različite umetničke forme (slikanje, ples, gluma, pevanje, konceptualni performans...).**

Predlaganje novih kreativnih tematskih metodologija (zasnovanih na umetnosti i edukaciji o upotrebi plastike) treba da se zasniva na principima kao što su: eksperimentisanje, iskustvo, razvoj kreativnosti... Takođe, metodologija treba da probudi intuiciju (rad na predmetu znanja na osetljiv način), motivacija (traženje načina da se sadržaji prezentuju na zanimljiv način), princip pažnje na različitost (zasnovan na činjenici da smo svi različiti i pružamo nešto osnovno za grupu) i princip socijalizacije

Umetnost recikliranja

Da bi se doprinelo smanjenju plastičnog otpada, koji se generiše u našem društvu, predlaže se, da mu se da nova upotreba. Naš projekat će se sastojati od stvaranja umetnosti od reciklirane plastike. Sav ovaj rad zasnovan je na osetljivosti i ekološkoj svesti, na potrebi davanja rešenja, na kreativnosti projektovanja i izgradnje korisnih, ili samo lepih stvari, kao i na sposobnosti da se staro i beskorisno transformiše u nešto novo i korisno.

Ako se svemu tome doda i znanja iz nauke i tehnologije, u otpadu se može pronaći nepresušni izvor materijala za stvaranje i izmišljanje. Već postoje mnoge kompanije, koje koriste otpad za proizvodnju predmeta, kao što su lampe, nameštaj, ulični nameštaj, itd, koje kasnije prodaju, stvarajući rad i održiva i inovativna radna mesta.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

OBRAZOVNI NIVOI

Ovaj projekat bi mogao da bude usmeren, na bilo koji nivo obaveznog srednjeg obrazovanja, kao i na više srednje obrazovanje.

OSNOVNE KOMPETENCIJE

- Društvena i građanska kompetencija u vezi sa poznavanjem ekoloških problema i njihove interakcije u društvu;
- Umetnička i tehnološka kulturna kompetencija u pogledu upravljanja reciklažnim proizvodima za stvaranje novih objekata i smanjenje uticaja otpada na životnu sredinu;
- Kompetencija autonomije i lične inicijative vezana za razvoj kapaciteta za komunikaciju sa drugima i učešće u grupnim projektima kao i u odnosu na samopercepciju i ličnu konstrukciju.

RAZVOJ AKTIVNOSTI

Cilj ovog predloga je da učenici postanu svesni vrednosti plastičnog otpada, tako što ga ponovo koriste i prave različite predmete, kao i da na ovaj proces primenjuju svoja znanja iz fizike, tehnologije i umetnosti, čime mogu da razviju svoje kapacitete za pronalazak i kreativnost.

Učenici će na internetu tražiti zanatlije, umetnike i druge, koji stvaraju, ili izmišljaju stvari koristeći recikliranje i otpadne materijale. Ovo će im pomoći da pokrenu sopstvene ideje, razmisle o mogućnostima i razmisle o resursima, koji će im biti potrebni da dođu do njih. Na kraju ovog dokumenta nalaze se predloženi sajtovi koji mogu biti korisni. Grupe učenika se mogu organizovati prema interesovanjima, ili takođe dozvoliti predloge učenika, koji žele da razviju svoju ideju pojedinačno.

PROCES KORAK PO KORAK

Za realizaciju ovog projekta učenici će pratiti korake tehnološkog procesa, korake koje prate u tehnološkom predmetu, koji se predaje u obaveznom srednjem obrazovanju i u visokom srednjem obrazovanju. Koraci su:

1. IDENTIFIKACIJA
2. ISTRAŽIVANJE
3. DIZAJN
4. PLANIRANJE
5. GRADNJA
6. EVALUACIJA
7. DISEMINACIJA

1. IDENTIFIKACIJA. Identifikacija je prva faza, šta je to tehnološki proces i ona određuje, koja je to potreba koja se mora zadovoljiti tehnologijom, ili proizvodom, koji se želi dobiti i koji su uslovi, koje ovo rešenje mora da sagleda.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Mora se razmišljati i o tome, šta se želi postići predlogom, šta se namerava preneti drugima, ili kojim novim aspektima se doprinosi. Ako je reč o timskom projektu, potrebno je dati vremena, da se postigne dogovor o tome šta se želi raditi u grupi.

2. ISTRAŽIVANJE. Kada se identifikovao problem ili potreba, počinje faza traženja informacija, to je proces istraživanja i prikupljanja ideja i podataka svim mogućim sredstvima: internetom, knjigama, časopisima, direktnim posmatranjem, sastancima, brainstormingom, analiza postojećih tehnologija, ili proizvoda itd. Ove informacije koje se prikupljaju se koriste za generisanje više ideja, razjašnjavanje nedoumica i koncepata, materijala za učenje i razvojnih tehnika itd.

3. DIZAJN. Ova treća faza je jedna od najvažnijih u tehnološkom procesu, jer se na njoj postavljaju temelji onoga što će biti konačni razvoj proizvoda ili tehnologije. Najbolje ideje, koje optimalno rešavaju problem i prilagođavaju se traže - identifikovani u prvoj fazi. Posle nekoliko prvih skica, priprema se rigorozan i ozbiljan dizajn, gde se pojavljuju svi parametri koji dolaze u igru. Biće uključene i neophodne indikacije za razvoj, uvek imajući u vidu da su ideje koje se moraju izabrati, one koje su optimalne u pogledu rešenja, ali i u pogledu cene, lakoće izrade i trajnosti finalnog proizvoda.

4. PLANIRANJE. Uključuje zadatke kao što su izbor materijala i alata neophodnih za izradu rešenja. Oni navode korake koje treba pratiti na uredan način, materijale i alate, koji će se koristiti u svakom od koraka, vreme i raspored za izvođenje projekta, radnu snagu, prostore koji će biti potrebni, itd. Uz sve ovo može se pripremiti budžet ili procesni list. Ukratko, radi se o jasnom identifikovanju tehničkih, ekonomskih i organizacionih faktora.

5. GRADNJA. To je faza u kojoj se sve što se vidi u prethodnim fazama specificira u proizvodu ili tehnologiji. Ide se od ideje do stvarnog proizvoda, kroz izgradnju proizvoda, koji se planirao. U ovoj konstrukciji važno je ispoštovati sve što je naznačeno u fazi projektovanja, posebno u pogledu vremena, troškova i materijala. Tokom ove faze potrebno je voditi računa o bezbednosnim propisima. Jedna ili dve osobe će biti zadužene da naprave izveštaj o celom procesu sa fotografijama, ili video snimkom, kako bi sve bilo dokumentovano i kako bi se moglo koristiti kada bude potrebno.

6. EVALUACIJA. Kada je proizvod razvijen, mora se proveriti, da li ispunjava uslove i da rešava problem, koji se vidi u prvoj fazi, zadovoljavajući potrebe. U slučaju bilo kakvog problema trebalo bi se vratiti na faze, čak i na fazu projektovanja, da se locira uzrok problema i ispravi šta god je potrebno. Obično je uobičajeno u složenim procesima izgradnje proizvoda, da se vrati na fazu projektovanja i do nekoliko puta.

7. DISEMINACIJA. Kada je proizvod proizveden i verifikovan, dolazi se do poslednje faze tehnološkog procesa. Sada se to može objaviti i komercijalizovati, ako je to bio jedan od ciljeva. O lansiranju ovog novog proizvoda, ili tehnologije može se pripremiti i čak objaviti tehnički izveštaj u štampi i specijalizovanim časopisima.

Grupa ili umetnik će objasniti, kako je ideja nastala, kako se razvijala, koji su bili problemi u procesu, rezultati, stepen zadovoljstva stvaralaca, aspekte u kojima su se obogatili kao grupa i kao

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

pojedinci prilikom izvođenja ovog projekta. Na kraju će svi finalni proizvodi biti izloženi u školi. Neki primeri radova, koji treba obaviti su dekoracije, igre i murali (Slike 12 i 13).

Slika 12. Mural

Slika 13. Različite dekoracije

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

NEOPHODAN MATERIJAL

- Kontejneri, ili kutije za skladištenje i odvajanje otpada za ponovnu upotrebu: boce, čepovi, kartoni, limenke, kese itd.
- U zavisnosti od projekta, biće potrebni različiti alati i materijali.

MOTIVACIONA PITANJA

- Kakve veze nalazite između stvaranja otpada i iscrpljivanja prirodnih resursa?
- Da li sve zemlje sveta troše isto?
- Da li su zemlje koje poseduju prirodne resurse najbogatije? Da li su oni ti koji najviše troše?
- Da li nas potrošnja i posedovanje dobara čini srećnijim?
- Da li mislite da ponovna upotreba otpada doprinosi smanjenju eksploatacije prirodnih resursa i minimiziranju potrošnje energije?
- Da li bi trenutno bilo moguće promovisati kulturu ponovne upotrebe u našem društvu na uštrb kulture korišćenja i odlaganja?

KOMPLEMENTARNE AKTIVNOSTI

- Napraviti blog, ili prostor na sajtu centra, gde će se objavljivati različite ideje i predlozi, koji proizilaze iz ove radionice, kako bi se podelili sa drugim centrima i zainteresovanim ljudima.
- Kontaktirati kompanije, koje bi mogle biti zainteresovane za ovu vrstu proizvoda i postići dogovore u saradnji sa njima, kako bi studenti mogli da primene svoja znanja i veštine u reciklaži plastičnog otpada u svetu rada.
- Saradnja sa nevladinim organizacijama i udruženjima, koja su posvećena ponovnoj upotrebi i transformaciji otpada, radi razmene ideja i proizvoda.

WEB:

www.reciclando.eu

www.reutilizadme.com

www.ecoart-didactic.com

www.floresenelatico.es

www.laollaexpres.com

www.truekenet.com

www.ecoinventos.com

www.drapart.org

www.basurillas.org

www.misslata.com/latas

BLOGOVI

www.sindinero.orgwww.imaginayrecicla.blogspot.comwww.reciclandoen espiral.com

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Prenošenje znanja i veština sa nastavnika na učenike

Cilj je prenošenje/konstruisanje znanja, sticanje veština i promena svesti i stava prema upotrebi plastike i zagađenja na zemlji.

Nastavnici će pripremiti maksimalno 10-minutnu prezentaciju, koja će prikazati video snimke i fotografije, kao i statističke činjenice o upotrebi plastike na zemlji. Od velike je važnosti da nastavnik neće davati previše informacija učenicima jer je veoma važno da pronađu i konstruišu sopstveno znanje, a ne hranjenje kašikom.

Učenici će naučiti veštine kao što su timski rad i saradnja kroz grupni rad, kreativnost, umetničke zanate i stripove, komunikaciju kroz prezentacije i videa, veštine koordinacije kroz 3D dizajn, umetničke veštine mašte i kritičko razmišljanje kroz zanat i poster.

Po završetku opisane metodologije, cilj je da učenici steknu etičko razmatranje zagađenja i životne sredine u kojoj žive i promene stav kod kuće, škole i zajednice prema upotrebi plastike. Važnost svesti u ranom uzrastu je neophodna, kako bi se učenici i nastavnici edukovali o dobrim praksama.

Definisanje tema povezanih oblasti opšteg znanja o plastici

Teme o zagađenju plastikom

U nastavku će se opisati projekat za jedan razred.

Kao što je gore pomenuto, projekat ima za cilj:

- Da se konstruišu znanja na temu plastičnog zagađenja,
- Da se nauče veštine, kao što su saradnja, kreativnost, mašta, komunikacija, kritičko razmišljanje, upotreba tehnologije,
- Podizanje svesti i menjanje stava prema upotrebi plastike i njenim efektima.

Projekat/ Metodologija

Transfer znanja: Upoznavanje studenata sa aktuelnim globalnim problemima sa plastikom (Šema 1)

- Globalno zagrevanje,
- Zagađenje plastikom u okeanima,
- Zagađenje zemljišta plastikom,
- Zagađenje vazduha plastikom,
- Zagađenje podzemnih voda plastikom.

Izgradnja znanja: Za svako od uvedenih globalnih problema, učenici treba da koriste internet i da pronađu, kako plastika stvara ove probleme.

Transfer znanja: Upoznavanje učenika sa svakodnevnim problemima, koji bi zapravo mogli biti uzrokovani zagađenjem plastikom:

- Karcinom,
- Urođene mane,
- Pitanja razvoja detinjstva,

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

- Slab imuni sistem,
- Kardiovaskularne bolesti, **kroz, kratke prezentacije, videa/kratke dokumentarne filmove, slike i statistiku.**

Lični angažman: Za svaki od uvedenih svakodnevnih problema, učenici treba da pronađu, kako na njih lično mogu uticati u svakodnevnom životu.

a. Pitanja za razmišljanje za učenike:

i. Razmislite o upotrebi plastike kod kuće. Koliko se plastike troši:

1. kod kuće,
2. u školi,
3. u zajednici,
4. u državi,

ii. Kako bi bilo da nemate plastiku kod kuće?

Saradnja, diskusija: Učenici zatim formiraju grupe i pokušavaju da identifikuju druge slučajeve u kojima je njihov svakodnevni život pogođen plastičnim zagađenjem i diskutuju o nalazima sa svojim grupama.

Presentacija: Svaka grupa ima zadatak da napravi prezentaciju i diskutuje o jednom od globalnih problema zagađenja zajedno sa svakodnevnim temama koje smatraju najprivlačnijim od svih.

Komunikacija: Svaka grupa treba da predstavi svoju prezentaciju na času. Mogu da koriste: PowerPoint, [Prezi](#), [Canva](#), ili [Microsoft Sway](#).

Prenos i korišćenje veština: Umetnički projekat Na kraju, svaka grupa treba da izabere jedan od umetničkih projekata objašnjenih u nastavku i predstavi pitanja o kojima su raspravljali u prezentaciji kroz izabrani umetnički projekat.

Komunijacija, Transfer znanja Communication: U školi će biti organizovana jednodnevna manifestacija koju će pohađati učenici, nastavnici i drugi ljudi iz zajednice, na kojoj će biti predstavljeni svi umetnički projekti. Događaj **Relearn Plastic dan. Događaj će uključiti:**

- a. Informativne postere o analiziranim problemima zagađenja.
- b. Štandove postavljene oko škole, koji prikazuju i ilustruju:
 - i. Video materijal,
 - ii. stripove
 - iii. prezentacije studenata. Nastup uživo koji će biti kombinacija muzičkih, umetničkih i plesnih projekata.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVISTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Umetnički projekti⁹

Stripovi: Napraviti strip koristeći onlajn aplikaciju kao što je Pikto,n kroz koju će biti predstavljeni problemi zagađenja plastikom.

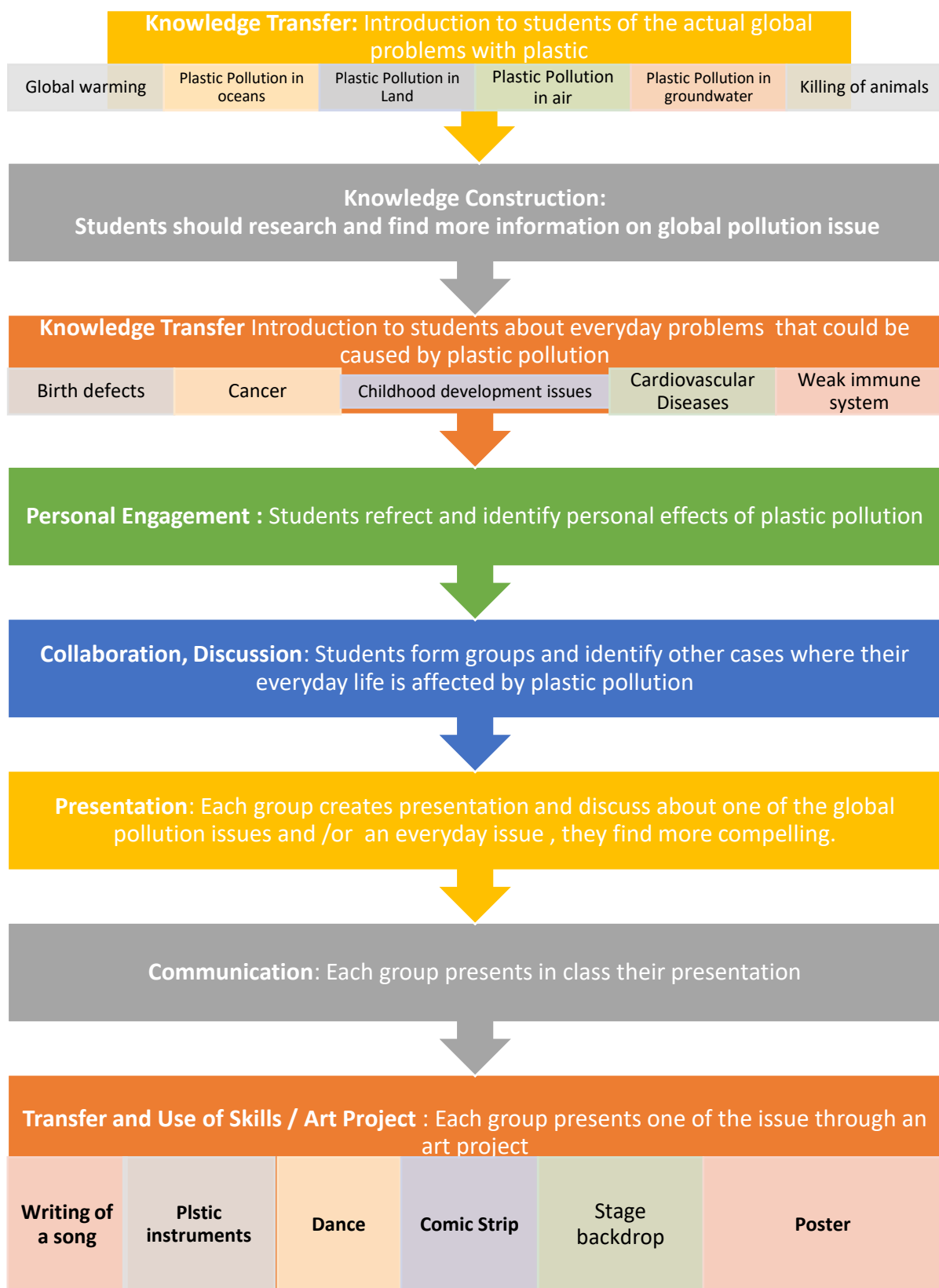
- Muzika / Pjesma: Napisati pjesmu o problemu zagađenja
- Umetnički zanati/plastični instrumenti: Koristiti plastični materijal za pravljenje muzičkih instrumenata. Na primer, plastična flauta sa plastičnom flašom za vodu ili dramovi pomoću velikih plastičnih kontejnera.
- Umetnost/pozadina: Dizajn pozadine bine, koja prikazuje problem zagađenja.
- Ples: Napraviti plesnu predstavu kroz koju će biti izražen problem zagađenja plastikom.

Muzička umetnost i ples:

- Projektne grupe za muziku/pjesmu, umetnički zanati/plastični instrumenti, umetnost/pozadina i ples treba da funkcionišu zajedno. Četiri projekta će se zatim kombinovati, kako bi se stvorio performans, koji će koristiti muzičke instrumente napravljene od plastičnih materijala, pjesmu posebno napisanu o zagađenju plastikom i plesnu predstavu sa pozadinom vezanom za zagađenje. Učenicima se može pokazati STOMP web lokacija kako bi stekli ideju.
- Poster: Koristiti aplikaciju, kao što je Figma, da bi se napravili različiti posteri o različitim problemima zagađenja plastikom, koji će biti postavljeni po školi tokom Dana ponovnog učenja plastike, kao i poster sa pozivom za događaj.

⁹ Prednosti svakog od umetničkih projekata opisane su u modulu 2

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Šema 1. Transfer znanja

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

Literatura

- [1] Marjanovič Umek, L. in Zupančič, M. (2009). Socialni in moralni razvoj v zgodnjem otroštvu. V L. Marjanovič Umek in M. Zupančič (ur.), Razvojna psihologija(525). Ljubljana: Rokus Klett.
- [2] Gostečnik, Christian (2016). So res vsega krivi starši? Ljubljana: Brat Frančišek.
- [3] Valdes, Irena (2014). Likovni razvoj mladostnika. Vzgoja (Ljubljana) (38-39).
- [4] Eisner, E.W. (2002). The arts and the creation of mind. New Haven: Yale University Press.
- [5] Burton, J., Horowitz, R., & Abeles, H. (1999). Learning through the arts: Curriculum implications. In E. B. Fiske (Ed.). Champions of change: The Impact of the arts on learning (pp. 35–46).
- [6] Hadži-Jovančić, N. (2010). The Role of Teaching Art in the Light of Contemporary Tendencies in General Education. Innovations in teaching, XXIV, 2010/4, 14-22.
- [7] Carey, J. (2005). Exploring future media. In J. Flood, S. B. Heath, & D. Lapp (Eds.), Handbook of research on teaching literacy through the communicative and visual arts (pp. 62–67). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- [8] Flood, J., Heath, S. B., & Lapp, D. (Eds.). (2005). Handbook of research on teaching literacy through the communicative and visual arts. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- [9] Bresler, L. (2001). Agenda for arts education research: Emerging issues and directions. In M. McCarthy (Ed.), Enlightened advocacy: Implications for research for arts education policy and practice (pp. 43–71). College Park, MD: University of Maryland.
- [10] Bresler, L., & Ardichivili, A. (Eds.) (2002). International research in education: Experience, theory and practice. New York: Peter Lang.
- [11] The Arts and Education: Knowledge Generation, Pedagogy, and the Discourse of Learning, Article Information, 32 (1), pp. 29-61. Vivian L. Gadsden, University of Pennsylvania.
- [12] <https://www.senecaacademy.org/10-reasons-why-integrating-art-is-important-in-school/>.
- [13] https://www.washingtonpost.com/local/education/teachers-are-using-theater-and-dance-to-teach-math--and-its-working/2016/02/22/61f8dc0c-d68b-11e5-b195-2e29a4e13425_story.html?utm_term=.c7e0d6be99d2.
- [14] Fiske, E. B. (Ed.) (1999). Champions of change: The impact of the arts on learning. Washington, DC: The Arts Education Partnership and the President's Committee on the Arts and the Humanities.
- [15] Wolf, D. P. (2000). Why the arts matter in education or just what do children learn when they create an opera. In E. Fiske (Ed.), Champions of change: The impact of the arts on learning (pp. 91–98). Washington, DC: Arts Education Partnership and the President's Committee on the Arts and the Humanities.
- [16] Dwech, C. (2010). Mindsets, praise, and gifted education: How our messages help or harm gifted students. Paper, 12th International ECHA conference „Perspectives on the Education of Giftedness: from Binet to Today (7). Paris: Institute of Psychology, Paris Descartes University.
- [17] Aiomy, M., F. Haghani (2012). The effect of synectics & brainstorming on 3rd grade students' development of creative thinking on science, Procedia – Social and Behavioral Sciences 47, 610–613.
- [18] Alamshah, W. H. (1970). Creative living. The Journal of Creative Behavior, 4(2), 123–130. <https://doi.org/10.1002/j.2162-6057.1970.tb00851.x>.

UPOZNAJ PLASTIKU: INOVATIVNE METODOLOGIJE UČENJA U ŠKOLAMA ZA JAČANJE SVESTI GRAĐANSTVA O POTROŠNJI PLASTIKE

- [19] Brushwood Rose, C. (2016). The subjective spaces of social engagement: Cultivating creative living through community-based digital storytelling. *Psychoanal Cult Soc* **21**, 386–402. <https://doi.org/10.1057/pcs.2015.56>.
- [20] Burgess, J. (2006). Hearing ordinary voices: Cultural studies, vernacular creativity and digital storytelling. *Continuum: Journal of Media and Culture Studies* 20(2), 201–214.
- [21] Følstad, A. (2008). Living labs for innovation and development of information and communication technology: a literature review.
- [22] Niitamo, V.P., Kulkki, S., Eriksson, M. and Hribernik, K.A. (2006). State-of-the-art and good practice in the field of living labs. In 2006 IEEE international technology management conference (ICE) (pp. 1-8). IEEE.
- [23] Lacasa, P., Martínez, R., Méndez, L. and Cortés, S. (2007). Classrooms as “living labs”: The role of commercial games. In *The 5th Media in Transition Conference*.
- [24] Cerreta, M., Elefante, A. and La Rocca, L. (2020). A creative living lab for the adaptive reuse of the morticelli church: The ssmoll project. *Sustainability*, 12(24), pp.10561.